Гос. Пуб. Биб-ка
Гос. Пуб. Биб-ка Уз.С.С.Р.

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 40 (601) | 18 лютага 1938 г., пятніца | ЦАНА 10 КАП.

Год назад, 18 лютага 1937 года, партыя і ўся Совецкая краіна страцілі таварыша Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе—Народнага камісара цяжкай прамысловасці, члена Палітбюро ЦК ВКП(б), бліжэйшага саратніка Леніна і Сталіна.

Вечна будзе жыць у сэрцах мільёнаў совецкіх людзей памяць аб вялікім пролетарскім рэволюцыянеру, нястомным барацьбіту за справу партыі, баявым кіраўніку і арганізатару бліскучых перамог соцыялістычнай індустрыі.

ПАМЯЦІ ВЯЛІКАГА РЭВОЛЮЦЫЯНЕРА

Роўна год назад — 18 лютага 1937 года—абарвалася выдатнае жыццё таварыша Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе. Няўмольная смерць заўчасна вырвала з радоў партыі бясстрашнага, цудоўнага большэвіка, выдатнага кіраўніка, нястомнага барацьбіта за справу партыі Леніна—Сталіна, за яе сталёвае адзінства, члена Палітбюро, блізкага друга і саратніка Леніна і Сталіна. Ушоў у магілу арганізатар бліскучых перамог соцыялістычнай прамысловасці, камандарм цяжкай індустрыі.

Таварыш Серго! Гэта імя з любоўю і павагай вымаўляе кожны працоўны нашай краіны. Гэта імя навекі ўпісана ў гісторыю рэволюцыйнай барацьбы рабочага класа Совецкай краіны, у гісторыю вызвалення народаў Расіі ад ярма капіталістычнага гнёту і эксплаатацыі, у гісторыю бліскучых перамог соцыялістычнага будаўніцтва.

Усё сваё светлае жыццё таварыш Орджанікідзе аддаў справе рабочага класа, справе комунізма. 17-гадовым юнаком ён уступіў у рады рэволюцыйных барацьбітоў, смела і рашуча ўстаў пад вялікі сцяг Леніна і з таго часу да канца свайго жыцця, на працягу амаль 35 год, ні на крок не адступіў ад ленінскіх пазіцый, бясстрашна змагаўся за перамогу соцыялістычнай рэволюцыі.

Ні царскія засценкі, ні казематы Шлісельбурга, ні турмы, ні ссылкі не маглі зламіць яго кіпучай энергіі, энтузіязма, юнацкай бадзёрасці, рэволюцыйнага запалу, непахіснай веры ў сілы рабочага класа. Ніякія пакуты і праследванні не маглі зламіць яго жалезную волю, не маглі прымусіць дрогнуць і адступіць гэтага палкага рыцара рэволюцыі.

У глухую, цёмную ноч рэакцыі ён нястомна каваў перамогу пролетарыята, арганізоўваў масы на барацьбу з ладам эксплаатацыі і прыгнечання.

Непрымірымы і страсны вораг апартунізма, трусасці, малавер'я, беспрынцыпнага палітыканства, ён у чорныя годы рэакцыі смела і настойліва змагаўся за чыстату большэвіцкіх радоў, за правільную ленінскую лінію.

Імя Серго ўвайшло ў гісторыю, як імя вялікага пролетарскага рэволюцыянера, палкае сэрца якога было поўна любві да прыгнечаных і эксплаатуемых, гарэла нянавісцю да ворагаў народа.

Усяго сябе, усю сваю душу ён аддаў справе партыі, ён не ведаў іншага жыцця, як жыццё для яе справы, ён не ведаў страху, перашкод для дасягнення мэтаў, пастаўленых партыяй.

Крыштальна чысты чалавек, сапраўдны ленінец, ён быў узорам рэволюцыйнага дзеяча ленінска-сталінскага тыпу, увасобіўшага ў сябе ўсе лепшыя якасці большэвіка.

Вялікая Кастрычніцкая рэволюцыя і грамадзянская вайна далі магчымасць на ўсю шырыню разгарнуцца велізарным здольнасцям і талентам таварыша Серго, як правадыра, арганізатара. Народы Каўказа, народы Совецкай Беларусі ніколі не забудуць гістарычных заслуг таварыша Орджанікідзе, як арганізатара бліскучых перамог Чырвонай Арміі, як вызваліцеля ад ярма акупацыі і прыгнечання. Народы Паўночнага Каўказа празвалі Серго «Львінае сэрца». У гэтых словах — лепшая характарыстыка таварыша Орджанікідзе.

Разам з таварышам Сталіным на Заходнім і Паўднёвым франтах таварыш Серго кіраваў арміямі рэволюцыі, вёў у бой супроць полчышчаў інтэрвентаў і царскіх генералаў, каваў слаўныя перамогі краіны Советаў. Прабыванне таварыша Орджанікідзе на Заходнім фронце, калі ён бясстрашна, пагарджаючы небяспекай, хадзіў у пешую разведку ў тыл белапалякаў, навекі астанецца ў летапісі вызвалення Беларусі ад белапольскіх інтэрвентаў.

Таварыш Орджанікідзе быў адным з самых бліскучых ваенных арганізатараў, які сваёй мужнасцю і храбрасцю натхняў байцоў і камандзіраў на гераічныя подвігі.

Скончылася грамадзянская вайна. Таварыш Орджанікідзе з уласцівым яму запалам бярэцца за даручаную яму адказнейшую справу — ахоўваць чыстату партыйных радоў, ахоўваць лінію партыі.

Таварыш Серго на гэтым пасту настойліва, з большэвіцкай рашучасцю, праматой і бязлітаснасцю змагаўся з двурушнікамі, здраднікамі, наносіў ім сакрушальныя ўдары, свята абараняў слаўныя традыцыі большэвізма ад нападу ворагаў.

З выключнай мужнасцю таварыш Серго граміў подлых здраднікаў — Троцкага, Зіноўева, Каменева, бязлітасна выкрываў іх.

Серго! Яго, непахіснага, непрымірымага, цвёрдакаменнага большэвіка, чалавека з вялікім благародным сэрцам, у руках якога ніколі не дрогнуў сцяг партыі Леніна—Сталіна, злобна ненавідзелі ворагі, адшчапенцы. Яго горача любіла ўся партыя, увесь совецкі народ, мільёны тых, каго ён смела вёў ад перамогі да перамогі, за каго ён аддаў усё сваё жыццё.

Совецкая краіна ведае таварыша Орджанікідзе, як выдатнейшага арганізатара соцыялістычнай прамысловасці гістарычнай эпохі двух сталінскіх пяцігодак. Яго імя навекі звязана з бліскучымі перамогамі соцыялістычнай індустрыі. Тут ён паказаў ва ўсім блеску велізарныя здольнасці арганізатара, кіраўніка, выхавацеля большэвіцкіх кадраў. Пад яго кіраўніцтвам соцыялістычная прамысловасць вышла на шырокую дарогу росквіту і славы, ператварылася ў адну з перадавых галін народнай гаспадаркі.

Ён быў сапраўдным камандармам соцыялістычнай прамысловасці, сапраўды сталінскім наркомам, які вёў, натхняў масы рабочых на барацьбу з труднасцямі, на перамаганне ўсіх перашкод, на барацьбу за авалоданне перадавой тэхнікай. Ён горача падтрымліваў ініцыятыву мас, нястомна змагаўся з руцінай і консерватызмам; шкоднікі, прадзельшчыкі і бюракраты мелі ў асобе Серго непрымірымага ворага.

Ён умеў знаходзіць і вырошчваць выдатных сталевараў, бліскучых майстраў вугалю, таленавітых канструктараў, здольных дырэктараў — арганізатараў. Таварыш Серго быў цесна звязан з масамі, яго ведалі і любілі тысячы людзей.

Таварыш Орджанікідзе быў сапраўдным бацькам і выхавацелем арміі стаханаўцаў. З вялікай радасцю ён сустракаў перамогі соцыялістычнай працы. Ярасна граміў усіх тых, хто сабатаваў, хто перашкаджаў развіццю стаханаўскага руху. У яго асобе мільёны стаханаўцаў — партыйных і непартыйных большэвікоў — страцілі вернага друга, кіраўніка і настаўніка.

Совецкі народ, Чырвоная Армія і Чырвоны Флот ніколі не забудуць велізарных заслуг таварыша Орджанікідзе ва ўмацаванні абароннай магутнасці Совецкага Саюза. Ён, як нарком цяжкай прамысловасці, аснасціў Чырвоную Армію перадавой тэхнікай, забяспечыў ператварэнне яе ў самую магутную армію ў свеце. Совецкая авіяцыя дзякуючы клопатам таварыша Серго стала магутнай сілай, заваяваўшай захапленне ўсяго свету. Гордыя сокалы краіны Советаў, слаўныя совецкія лётчыкі страцілі ў яго асобе палкага энтузіяста авіяцыі, свайго адданага, вялікага друга.

Ён быў родным і блізкім мільёнам. З якой радасцю сустракалі яго на заводах! Якія цёплыя пісьмы пісалі яму стаханаўцы з усіх куткоў краіны Советаў! Яго выключная чуласць да людзей, яго беражныя клопаты аб людзях, яго сардэчныя і любоўныя адносіны да адданых, чэсных работнікаў могуць служыць узорам якасцей ленінца-сталінца.

Светлы вобраз дарагога Серго будзе заўсёды стаяць перад намі, як вобраз слаўнага большэвіка-рэволюцыянера. Памяць аб ім будзе вечна жыць у сэрцах совецкіх людзей!

Таварышы І. В. Сталін і Г. К. Орджанікідзе (1936 год).

(1-ая Ўсесаюзная выстаўка фотамастацтва). Фото М. Альперта. Рэпрадукцыя (СФ).

УРУЧЭННЕ ОРДЭНАЎ САЮЗА ССР

17 лютага Намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. Г. І. Петроўскі, у прысутнасці раду членаў Прэзідыума ўручыў ордэны ўзнагароджаным.

Узнагароду атрымала група работнікаў Народнага Камісарыята Унутраных спраў СССР. У ліку іх — рад чэкістаў-пагранічнікаў.

Ад імя слаўных работнікаў Наркамата Ўнутраных спраў выступае тав. **Ільінскі.**

— Найвялікшы гонар і давер'е аказаў нам совецкі ўрад, — гаворыць тав. Ільінскі, — узнагародзіўшы нас ордэнамі Совецкага Саюза.

Мы і надалей будзем упарта працаваць, бязлітасна выкарчоўваць усіх ворагаў народа, якой-бы маскай яны ні прыкрываліся.

Затым ордэны ўручаюцца найбольш адзначыўшымся міліцыянерам і начальствуючаму саставу Рабоча-Сялянскай міліцыі, узнагароджаным у сувязі са споўніўшайся 12 лістапада 1937 года дваццатай гадавінай арганізацыі Рабоча-Сялянскай міліцыі і выдатнымі заслугамі яе ў справе аховы соцыялістычнай уласнасці і рэволюцыйнага парадку.

Ад імя работнікаў міліцыі выступае тав. **Масквін.**

Апрача таго, ордэны атрымалі аграном — інжынер тав. **Камышчэнка,** пілот Паўночна-Казахскага ўпраўлення Грамадзянскага паветранага флота тав. **Шэўчэнка,** бортмеханік Паўночна-Казахскага ўпраўлення Грамадзянскага паветранага флота тав. **Курапаткін,** вядомы палярны лётчык тав. **Камінскі** і іншыя.

Ордэн «Знак Почета» ўручан калгасніку з Тункінскага аймака Бурат-Мангольскай АССР Ш. У. **Аюшэеву.** Ён—актыўны памочнік мужных совецкіх пагранічнікаў, затрымаў нямала лютых ворагаў народа — шпіёнаў і дыверсантаў. Тав. Аюшэеў гаворыць кароткую прамову на сваёй роднай мове, даючы абяцанне і ў далейшым аказваць усялякую дапамогу чэкістам-пагранічнікам у іх самаадданай рабоце.

Тав. Г. І. Петроўскі віншаваў узнагароджаных таварышаў і пажадаў ім новых поспехаў у барацьбе за вялікую справу Леніна—Сталіна. (БЕЛТА).

У НАРКАМАЦЕ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ

Румынскі паверaны ў справах п. Папеску з'явіўся 17 лютага да народнага камісара замежных спраў т. М. М. Літвінава і па даручэнню свайго ўрада, зрабіў яму наступную заяву:

Новы румынскі ўрад, як толькі прышоў да ўлады, неадкладна прыняў меры па паскарэнню следства па справе знікнення паверанага ў справах СССР Буценка. У сучасны момант румынскі ўрад лічыць устаноўленым факт добраахвотнага ўходу Буценка з паўпрэдства і ад'езду яго за граніцу, аб чым сведчыць атрыманае румынскім міністэрствам замежных спраў пісьмо Буценка з Будапешта.

У адказ на гэту заяву тав. Літвінаў прасіў п. Папеску перадаць яго ўраду наступнае:

Мы не верым у версію добраахвотнага ўходу Буценка, якая распаўсюджвалася друкам Румыніі і фашысцкіх краін з першага-ж моманту знікнення Буценка, і задоўга да атрымання румынскім міністэрствам замежных спраў мнімага пісьма Буценка. Калі гэта пісьмо не падложна і сапраўды напісана рукой Буценка, то мы не сумняваемся, што ён да гэтага часу знаходзіцца ў руках яго пахіціцэляў, якія пад пагрозамі або, магчыма, нават катаваннямі прымусілі яго напісаць гэта пісьмо, якое было затым злачынцамі паслана ў Будапешт і адтуль пераадпраўлена ў Бухарэст. Нам паведамляюць, што адна італьянская газета нібы надрукавала якуюсьці заяву і артыкул Буценка, і што апошні нават знаходзіцца ў Рыме і запрашае да сябе замежных журналістаў, каб зрабіць ім якуюсьці заяву. Калі гэта верна, то мы зноў такі не сумняваемся ў тым, што гэтыя артыкулы і заявы вымушаны ў Буценка яго пахіцiцелямі і што яны забяспечылі дакументамі Буценка якога-небудзь рускага белагвардзейца, які пад імем Буценка і выступае цяпер у Італіі, ведаючы, што фашысцкія ўлады нічога не прадпрымуць для яго выкрыцця. Да таго часу, пакуль Буценка не з'явіцца ў якой-небудзь свабоднай краіне і не прадстане перад людзьмі, якія яго асабіста ведаюць, нішто не пахісне нашага перакanання ў тым, што ён усё яшчэ знаходзіцца ў Румыніі ва ўладзе сваіх пахіціцеляў, калі ўжо не забіт імі. У выніку гэтага, совецкі ўрад поўнасцю падтрымлівае патрабаванні, выказаныя ў ноце совецкага паўпрэдства ў Бухарэсце ад 10 лютага і настойвае на поўным іх задаволенні.

Разам з тым народны камісар т. М. М. Літвінаў прасіў п. Папеску паведаміць яго ўраду, што з прычыны сур'ёзнасці створанага становішча, совецкі ўрад накіраваў у Бухарэст паўпрэда СССР у Празе тав. Александроўскага, які павінен сачыць за следствам, і, у выпадку патрэбнасці, весці перагаворы па гэтай справе з румынскім урадам. (БЕЛТА).

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

ПАУДНЁВЫ ФРОНТ

Іспанскае міністэрства абароны паведамляе, што 16 лютага рэспубліканскія войскі ў сектары Пераледа авалодалі пазіцыямі мяцежнікаў у раёне Сіера Квемада, захапіўшы шматлікія трафеі. У сектары Кампільо дэ Льерэна (у правінцыі Бадахос) рэспубліканцы занялі рад высот. Да канца дня рэспубліканскія войскі дасягнулі Сіера Асебуке і авалодалі радам пазіцый мяцежнікаў.

Рэспубліканцы ўзялі 150 палонных, 5 гармат і 12 кулямётаў.

УСХОДНІ (АРАГОНСКІ) ФРОНТ

Мяцежнікі на працягу ўсяго дня 16 лютага атакавалі рэспубліканскія войскі, прабуючы адбіць пазіцыі, якія апошнія занялі напярэдадні ў сектары Вільянуэва дэль Рэбольяр. Рэспубліканскія войскі адбілі ўсе атакі.

АМЕРЫКАНСКАЯ ГРАМАДСКАСЦЬ ПАТРАБУЕ ДАПАМОГІ ІСПАНІІ

НЬЮ-ЁРК, 17 лютага. (БЕЛТА). Былы міністр замежных спраў ЗША Сцімсон, былы пасол у ЗША ў Германіі Додд і 60 іншых відных дзеячоў — прафесароў, журналістаў і кіраўнікоў профсаюзаў — звярнуліся да прэзідэнта Рузвельта з пісьмом, у якім яны патрабуюць, каб кангрэс перагледзеў закон аб нейтралітэце і дазволіў адпраўку ваенных матэрыялаў іспанскаму ўраду. Змена закона аб нейтралітэце,—указваецца ў пісьме,—«з'яўляецца неабходнай умовай для захавання ўсеагульнага міру».

СТРАХ ПЕРАД ПРАЎДАЙ АБ СССР

ТАЛІН, 16 лютага. (БЕЛТА). Па распараджэнню начальніка ўнутрыдзяржаўнай абароны (міністра ўнутраных спраў) Энпалу забаронен увоз у Эстонію ўсіх совецкіх газет і журналаў. Забарона ўступае ў сілу пасля 15 лютага і працягнецца да сканчэння ваеннага становішча ў Эстоніі. Распараджэнне матывуецца тым, што «змест совецкіх газет і журналаў з'яўляецца небяспечнай і шкоднай прапагандай, якая вядзе да парушэння грамадскага парадку і стварае ў рускага насельніцтва неспрыяючы настрой. Пад уплывам гэтай прапаганды пачасціліся выпадкі нелегальнага пераходу з пагранічных раёнаў Эстоніі ў СССР».

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ КІТАІ

ШАНХАЙ, 17 лютага. (БЕЛТА). У раёне на поўдзень ад Нанкіна ідуць жорсткія баі вакол горада Уху. Адчайная барацьба ідзе за чыгуначную Цзусыкан паміж Уху і Ваньчжы. 14 лютага станцыя была занята кітайскімі часцямі. Спроба японцаў атакаваць станцыю на другі дзень была адбіта. З прычыны вялікіх страт з боку японцаў і аслаблення іх пазіцый у сектары Уху, яны накіроўваюць туды з Нанкіна падмацаванні.

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

ЧЖЭНЧЖОУ, 16 лютага. (БЕЛТА). 14 лютага 12 кітайскіх самалётаў бамбардыравалі японскія пазіцыі ўздоўж чыгункі Бэйпін—Ханькоу і аэрадром у Чжандэ.

Рашаючае значэнне для зыходу далейшых аперацый на гэтым участку фронта мае тое, што часці 8-й Арміі і былой 29-й арміі, дзейнічаючыя ў японскім тылу, узмацняюць актыўнасць. Па апошніх вестках, імі ўзят горад Баодзін на Бэйпін—Ханькоускай чыгунцы. Гэта ставіць японскія войскі пад пагрозу быць адрэзанымі ад іх баз.

* * *

ЛОНДАН, 17 лютага. (БЕЛТА). Па паведамленню карэспандэнтаў англійскіх газет, кітайскія самалёты зрабілі 15 лютага буйны налёт на занятыя японцамі горад Цісянь, Чжандэ і Дамін у Паўночным Кітаі. Зруйнавана 20 японскіх танкаў, два самалёты і нанесены значныя страты знаходзячымся там японскім часцям.

СОВЕЦКАЯ АДВАГА І АРГАНІЗАВАНАСЦЬ ПЕРАМАГЛІ

ЛОНДАН, 15 лютага. **(Уласн. кар. «Правды»).** У Лондане з неаслабнай увагай сочаць за ходам работ па зняццю папанінцаў з крыгі.

«Ньюс кронікл» прысвячае сёння вялікі артыкул заваяванню Арктыкі і совецкай экспедыцыі на Паўночны полюс.

«Одысея чатырох совецкіх вучоных—гаворыцца ў гэтым артыкуле,—больш здзіўляючая, чым самы захапляючы раман. Па сваёй смеласці, вынаходлівасці і храбрасці яна не мае сабе падобнай у гісторыі.

«Дэйлі уоркер», якая ўжо на працягу некалькіх тыдняў падрабязна асвятляе становішча совецкай экспедыцыі, сёння ў перадавым артыкуле піша.

«Чацвёра стомленых, але таржаствуючых чалавека на маленькай прадалгаватай крызе, якая напалову менш футбольнага поля, дрэйфуючай у моры, спакойна ўпакоўваюць сваё снаражэнне і рыхтуюцца перайсці на ледакол, пасланы для іх зняцця. Яны заканчваюць самую небяспечную, карысную і добра арганізаваную даследчую экспедыцыю.

Зараз увесь свет прызнае перамогу гэтай экспедыцыі, велізарную каштоўнасць яе работ, гераізм і здольнасці людзей, яе ажыццявіўшых».

«Тры дні назад, — піша ў заключэнне газета, — чацвёра герояў на маленькай крызе раптам убачылі праменні пражэктараў з ледакола «Таймыр». Совецкая адвага і арганізаванасць перамаглі ў адной з самых вялікіх прыгод нашага веку».

„ЕРМАК“ У ВЯЛІКІМ БЕЛЬЦЕ

БОРТ ЛЕДАКОЛА «ЕРМАК», 15 лютага. **(Радыё).** Ідзем пралівам Вялікі Бельт. Відны жывапісныя берагі Даніі. Пройдзена ўжо каля паловы шляху. У Вялікім Бельце сцішаем ход: да барта ледакола падышоў парусна-маторны бот з лоцманам, які правядзе «Ермак» праз праліў.

Разам з лоцманам на борт «Ермака» па шторм-трапу паднімаюцца чатыры журналісты.

Журналісты закідалі Отто Юльевіча пытаннямі, жыва цікавячыся гераічнай работай папанінскай чацверкі. Па словах журналістаў, уся скандынаўская прэса аддае героям-папанінцам вельмі многа месца.

Заўтра мяркуем увайсці ў Паўночнае мора. Надвор'е спрыяе.

М. ГАРДОН.

На барту ледакольнага парахода «Таймыр». На здымку: камандзір лётнай групы на ледакольным параходзе «Таймыр», лётчык самалёта «Н-222» т. **Г. П. Власаў,** борт-механік т. **М. І. Чагін** і бортмеханік самалёта «Н-223» ордэнаносец т. **Н. Б. Ігнацьеў.**

Фото Я. Халіпа.

ВАЕННА-ТАКТЫЧНАЯ ІГРА МОЛАДЗІ

Каля 700 комсамольцаў і асоавіяхімаўцаў Жыткавіцкага і Тураўскага раёнаў прынялі ўдзел у ваенна-тактычнай ігры, прысвечанай дваццацігоддзю Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. На світанні 12 лютага ўзброеныя ўзводы моладзі Совецкага Палесся рушылі ў паход, паказваючы ўзоры дысцыплінаванасці і вынослівасці. Вечарам напярэдадні «сустрэчнага бою» ў калгасе «Завет Леніна» праведзен агульны сход удзельнікаў і калгаснікаў па пытанню падрыхтоўкі да слаўнага юбілея.

Раніцою 13 лютага пачалося наступленне. Праз кожныя 10—15 мінут конныя разведчыкі даносілі аб размяшчэнні і сілах «праціўніка». Асабліва энергічна дзейнічала першая рота, сфарміраваная з асоавіяхімаўцаў Жыткавіцкага раёна. Высока ў небе разарваліся чырвоныя ракеты — гэта быў сігнал атакі.

Пасля бою адбыўся мітынг удзельнікаў ігры сумесна з калгаснікамі сельгасарцелі «2-я пяцігодка» і «Завет Леніна». На мітынгу выступілі ўдзельнікі грамадзянскай вайны з успамінамі аб гераічнай барацьбе Чырвонай Арміі з полчышчамі белых банд. (БЕЛТА).

СУСТРЭЧА З УДЗЕЛЬНІКАМІ ГРАМАДЗЯНСКАЙ ВАЙНЫ

ЖЛОБІН. З набліжэннем слаўнага юбілея Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота чытачы бібліятэкі клуба чыгуначнікаў прад'яўляюць вялікі попыт на абаронную літаратуру, на кнігі, прысвечаныя гераічнаму шляху Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Днямі бібліятэка арганізавала сустрэчу з удзельнікамі грамадзянскай вайны. На вечар сабралася больш 300 чалавек. Уважліва слухалі прысутныя ўспаміны ўдзельніка грамадзянскай вайны рабочага-чыгуначніка тав. Шабекіна, які за баявыя заслугі ўзнагароджан ордэнам Чырвонага Сцяга.

Затым выступалі чыгуначнікі. Яны запэўнілі партыю і ўрад, што гатовы да абароны сваёй радзімы.

ДЗВЕ СУСТРЭЧЫ

1919 год... Краіна ў кальцы белагвардзейскіх армій, якія пагражаюць радзіме, совецкай уладзе, імкнуцца падступіць да пролетарскай сталіцы — Масквы. Ленін пасылае арганізаваць адпор Дзенікіну таварыша Сталіна і групу большэвікоў-ленінцаў. Сярод іх Серго, член Ваеннага Совета 14-й Чырвонай Арміі, у якой служыў і я.

Успамінаю сустрэчы з Серго. Сярод байцоў і камандзіраў ён вызначаўся тады сваёй жыццерадаснасцю, бадзёрасцю, энтузіязмам. Орджанікідзе рыхтаваў пролетарскія палкі да рашаючага бою з Дзенікіным пад Орлом, да перамогі над ворагам. Вораг быў адкінуты да Чорнага мора. Няўтомны Серго едзе на другі фронт...

Другі раз мне прышлося ўбачыць Грыгорыя Канстанцінавіча праз 10 год, на сесіі ЦВК СССР у Маскве. Пастарэў дарагі Серго. Годы падполля, грамадзянская вайна, адказная партыйная праца пасерабрылі яго скроні. Але такі-ж, як і раней, бадзёры, вясёлы, з добрымі ласкавымі вачыма. Увесь час у руху, выходзіць з прэзідыума, раіцца з таварышамі, распытвае...

Ен вядзе рашучую, бязлітасную барацьбу за чыстату радоў партыі, за няўхільнае правядзенне ленінска-сталінскай генеральнай лініі. Серго наносіць рашучыя ўдары ворагам, гарыць на рабоце, і перамагае.

Партыя пасылае Серго на найцяжэйшы і адказнейшы ўчастак — наркомам цяжкай індустрыі. Тут ва ўсю шырыню разгортваюцца выдатныя арганізатарскія здольнасці тав. Орджанікідзе. Пад яго кіраўніцтвам рэканструіруецца тэхнічная база прамысловасці Совецкага Саюза. Чырвоная Армія аснашчаецца навейшай магутнай перадавой ваеннай тэхнікай.

Боль раніць сэрца пры ўспаміне аб цяжкай утраце. Светлы вобраз барацьбіта-рэволюцыянера, мужнага рыцара працоўнага чалавецтва Серго Орджанікідзе не забыць ніколі...

П. ГУК.
Інтэндант трэцяга ранга.

—О—

УЗОР БОЛЬШЭВІКА-ЛЕНІНЦА

Год назад зусім нечакана пакінуў нас любімы Серго, чалавек крыштальнай чыстаты, чулага сэрца і вогненай нянавісці да ворагаў.

Непахісны, гарачы трыбун, лепшы друг і саратнік вялікага Сталіна, арганізатар перамог соцыялістычнага будаўніцтва, ён да апошніх хвілін жыцця стойка стаяў на сваім пасту камандарма цяжкай індустрыі.

Грыгорый Канстанцінавіч — узор прыкладнага, адданага рэволюцыянера, які непрымірыма змагаўся з усімі ворагамі рэволюцыі. Памяць аб ім заўсёды будзе жыць у сэрцы беларускага народа, які склаў песні пра героя Серго Орджанікідзе. Гэта ён — Орджанікідзе з некалькімі байцамі-чырвонаармейцамі зайшоў у тыл белапольскім акупантам пад Барысавам, і гэтая бясстрашная разведка забяспечыла перамогу Чырвонай Арміі.

Жыццёвы шлях і слаўны вобраз тав. Орджанікідзе натхняюць мяне на ўпартую працу і вучобу. Усе веды, усе сілы і жыццё аддам, па прыкладу таварыша Серго, на справу рабочага класа, на шчасце працоўных.

І. ПАГАРЭЛЫ.
Малодшы камандзір.

ГРЫГОРЫЙ КАНСТАНЦІНАВІЧ ОРДЖАНІКІДЗЕ

(БІЯГРАФІЧНАЯ ДАВЕДКА)

Грыгорый Канстанцінавіч Орджанікідзе (партыйная клічка Серго) нарадзіўся 28 (15) кастрычніка 1886 года ў беднай сялянскай сям'і ў Заходняй Грузіі, у вёсцы Гарэша.

17-гадовым юнаком, у 1903 годзе Г. К. Орджанікідзе ўступае ў РСДРП. Рэволюцыйную барацьбу працоўных Закаўказзя ў 1905 годзе супроць самадзяржаўя ўзначальвае тварэц і кіраўнік закаўказскай большэвіцкай арганізацыі таварыш Сталін. З юнацкіх год малады Серго праходзіць сталінскую школу большэвіцкай работы.

19-гадовы юнак, ён — член Сухумскага акруговага камітэта партыі. У студзені 1906 года адбываецца першы арышт Серго ў сяле Бомбары, недалёка ад Гудауці. Поўгода правёў малады рэволюцыянер у царскім засценку. Пасля вызвалення з турмы ён паехаў у Тыфліс. Тут Серго ўпершыню сустрэўся з Сталіным у рэдакцыі большэвіцкай газеты «Дро» («Час»), якая рэдагавалася Сталіным.

У сакавіку 1907 года Серго ў Баку, у самай гушчы працоўных Закаўказзя. Ен — член Бакінскага камітэта большэвікоў, узначальваемага таварышам Сталіным.

Вясной 1909 года, пасля адбыцця года зняволення ў крэпасці за рэволюцыйную работу ў Абхазіі, Серго адпраўляюць у ссылку ў Сібір, у вёску Патаскуй, Пінчугскай воласці, Енісейскай губерні. Серго праз два месяцы ўцёк з ссылкі. Ен вяртаецца ў Баку і прадаўжае весці рэволюцыйную работу.

У лістападзе 1910 года Серго едзе ў Парыж, да Леніна. У Лонжумо (недалёка ад Парыжа) у 1911 годзе Леніным была арганізавана партыйная рабочая школа. У гэтай школе займаўся і Серго Орджанікідзе. Хутка па даручэнню Леніна Серго едзе ў Расію, каб правесці падрыхтоўку да агульнарасійскай партыйнай канферэнцыі.

Не гледзячы на выключна цяжкія ўмовы, Серго ўдаецца бліскуча выканаць заданне Леніна. Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна ў пачатку восені 1911 года Орджанікідзе стварае арганізацыйную камісію па падрыхтоўцы Усерасійскай партыйнай канферэнцыі (Пражскай). Звыш 20 арганізацый было прадстаўлена на Пражскай канферэнцыі, якая адбылася ў студзені 1912 г. і мела значэнне з'езда партыі большэвікоў.

Орджанікідзе быў дэлегатам на Пражскай канферэнцыі ад тыфліскай большэвіцкай арганізацыі. На канферэнцыі Грыгорый Канстанцінавіч выступіў са справаздачай Расійскай арганізацыйнай камісіі па скліканню Пражскай канферэнцыі і быў выбран у склад ЦК РСДРП(б). Па прапанове Леніна, большасць членаў ЦК (5) з 7 павінны былі працаваць у Расіі. Было створана бюро ЦК для кіраўніцтва работай у Расіі, у складзе таварышаў Сталіна, Орджанікідзе і Спандарана.

У лютым 1912 года Серго выехаў у Пецербург, адкуль накіраваўся ў Валагодскую губерню, да таварыша Сталіна, які знаходзіўся там у ссылцы. Разам з уцёкшым з ссылкі таварышам Сталіным, Серго паехаў у Баку, а затым у Тыфліс.

Вясной 1912 г. Серго зноў вярнуўся ў Пецербург, дзе быў арыштаваны. Пецербургскі акруговы суд прыгаварыў Орджанікідзе за пабег з ссылкі да трох год катаргі, а па адбыцці яе — да звароту на месца вечнай ссылкі. Царскія каты пасадзілі Серго на тры гады ў каменны мяшок — у Шлісельбурскую крэпасць.

Пасля трохгадовага зняволення ў крэпасці, восенню 1915 года Серго адпраўляюць у Якуцкую ссылку.

З пятнаццаці год рэволюцыйнай дзейнасці Г. К. Орджанікідзе да 1917 года — восем год ён правёў у царскіх засценках — у турмах, Шлісельбурскай крэпасці, у ссылцы.

Лютаўская рэволюцыя застае Серго ў якуцкай ссылцы.

У маі 1917 года Серго выязджае ў Іркуцк, а адтуль у Петраград.

Сабраўся гістарычны VI з'езд большэвіцкай партыі, які нацэліў партыю на ўзброенае паўстанне. Праследуемы контррэволюцыйным часовым урадам, Ленін пайшоў у падполле. Падрыхтоўваў скліканне з'езда і кіраваў ім таварыш Сталін. Серго, па даручэнню Сталіна, двойчы ездзіў да Леніна ў славуты сестрарэцкі шалаш за атрыманнем дырэктыў. Контррэволюцыйная буржуазія і яе прыслужнікі — меншавікі, эсэры — патрабавалі суда над Леніным. Подлыя здраднікі Троцкі, Каменеў, Рыкаў настойвалі, каб Ленін з'явіўся на суд азвярэлай контррэволюцыі. На з'ездзе таварыш Орджанікідзе, следам за таварышам Сталіным, самым рэзкім чынам выступіў супроць яўкі Леніна ў буржуазны суд.

З'езд пайшоў за Сталіным і Орджанікідзе; жыццё Леніна было выратавана.

Серго прымаў актыўны ўдзел у Кастрычніцкім соцыялістычным перавароце ў Петраградзе. Выконваючы баявое заданне Петраградскага камітэта, Серго адпраўляецца на фронт пад Пулкава (недалёка ад Петраграда), адкуль Керэнскі, разам з генералам Красновым і меншавіком Войцінскім, на чале казачага корпуса, прабаваў наступаць на рэволюцыйны Петраград.

Серго з поспехам спраўляецца з ускладзеным на яго баявым заданнем партыі: казачыя часці былі абяззброены.

Вясной 1918 г. Серго Орджанікідзе ў Растове-на-Дану. Германскія войскі і гайдамакі рухаліся на Дон і Кубань. Серго арганізуе супраціўленне інтэрвентам. У маі германа-гайдамацкія войскі і белыя казакі занялі Растоў. Серго са сваімі часцямі адступае к Батайску, затым к Тіхарэцкай, а адтуль з боем рушыўся к Царыцыну. Ен быў верным памочнікам таварыша Сталіна, які арганізаваў легендарную абарону Царыцына.

На Кубань ішлі нямецкія войскі. Орджанікідзе спяшаецца на Кубань. У канцы 1918 года дзенікінскія орды падыходзілі да граніц Терскай вобласці. Падтрыманыя інтэрвентамі, яны абрушваюцца на XI Чырвоную Армію, якая была адрэзана ад Совецкай Расіі, засталася без снарадаў і патронаў і была паражана эпідэміяй сыпняка. У гэтых найтруднейшых умовах мужны Серго ўзначальвае барацьбу з дзенікінцамі.

У канцы студзеня 1919 г. дзенікінскія полчышчы падыйшлі да Владзікаўказа. Пасля семідзённай геройчнай абароны горад давялося пакінуць. Комуністы на чале з Серго ідуць у глыб гор. Пасля некалькіх месяцаў нелегальнай работы ў Тыфлісе, а затым у Баку, Серго прабіраецца на рыбалоўнай парусной лодцы па Каспійскаму мору ў Астрахань, затым у Маскву. У Астрахані Орджанікідзе ўпершыню сустрэўся з С. М. Кіравым, з якім ён быў ужо затым на ўсё жыццё звязан вузамі найцяснейшай дружбы.

У ліпені 1919 г. таварыш Орджанікідзе накіроўваецца партыяй на Заходні фронт да таварыша Сталіна і назначаецца членам Рэўваенсовета XVI арміі.

Восенню 1919 года Серго на Паўднёвым фронце. Ен член Рэўваенсовета XIV арміі, якая дзейнічала супроць Дзенікіна. 20 кастрычніка, дзейнічаючы па сталінскаму заданню, Серго на чале Латышскай дывізіі з боем уваходзіць у Орол.

У лютым 1920 года, па рашэнню ЦК, ствараецца партыйнае бюро па аднаўленню совецкай улады на Паўночным Каўказе. Старшынёй бюро накіроўваецца Серго Орджанікідзе, яго намеснікам — С. М. Кіраў.

* *
*

Партыя высока ацаніла заслугі Орджанікідзе перад рэволюцыяй. У дні, калі Серго дабівае астаткі контррэволюцыі ў Грузіі, X партыйны з'езд завочна выбірае яго членам ЦК.

Прэзідыум Усерасійскага ЦВК 19 мая 1921 года ўзнагароджвае Серго ордэнам баявога Чырвонага Сцяга.

Серго няўтомна ўмацоўваў брацкі саюз народаў многанацыянальнага Закаўказзя. Таварыш Орджанікідзе—тварэц закаўказскай федэрацыі совецкіх рэспублік, адыгрываўшай выключную ролю ў палітычным, гаспадарчым і культурным уздыме народаў Совецкага Закаўказзя.

На XI, XII, XIII, XIV з'ездах партыі Серго нязменна выбіраецца ў склад Цэнтральнага Камітэта партыі.

На XIV з'ездзе таварыш Орджанікідзе з усёй страснасцю большэвіка абрушваецца на здраднікаў Зіноўева і Каменева. Серго ў сваёй прамове на з'ездзе бязлітасна выкрывае гэтых гнусных здраднікаў, якія ўсімі сродкамі імкнуліся сарваць соцыялістычнае будаўніцтва.

Непрымірымы большэвік, бязмежна адданы партыі Леніна—Сталіна, Серго Орджанікідзе няўтомна змагаўся за партыйнае адзінства, за маналітнасць партыйных радоў.

У лістападзе 1926 года аб'яднаны пленум ЦК і ЦКК выбірае таварыша Орджанікідзе старшынёй Цэнтральнай Кантрольнай Камісіі. Разам з тым, пастановаю Прэзідыума ЦВК Саюза ССР ён прызначаецца Народным Камісарам Рабоча-Сялянскай Інспекцыі і намеснікам старшыні Совета Народных Камісараў СССР.

На XV з'ездзе партыі Серго, выступаючы са справаздачай аб рабоце ЦКК—РСІ, патрабаваў выключэння з партыі трацкісцка-зіноўеўскіх мярзаўцаў, якія пралезлі ў партыю са здрадніцкімі мэтамі.

З'езд прыняў прапанову Серго.

Хутка, пасля разгрому блока трацкісцка-зіноўеўскіх рэстаўратараў капіталізма, паднялі галовы правыя бандыты Бухарын, Томскі, Рыкаў. Тав. Орджанікідзе бязлітасна граміў гэтых подлых здраднікаў, ворагаў партыі.

10 лістапада 1930 г. Серго Орджанікідзе быў прызначан Старшынёй Вышэйшага Совета Народнай Гаспадаркі СССР, а ў снежні аб'яднаным Пленумам ЦК і ЦКК уведзен у склад Палітбюро ЦК ВКП(б).

З імем Серго звязаны найвялікшыя перамогі соцыялізма. СССР стаў агульнапрызнанай сусветнай індустрыяльнай дзяржавай—у гэтым вялікая заслуга сталінскага наркома Серго Орджанікідзе.

У сакавіку 1935 года пастановаю ЦВК СССР «за перавыкананне вытворчай праграмы 1934 года па Народнаму Камісарыяту Цяжкай Прамысловасці Саюза ССР і дасягнутыя поспехі ў справе арганізацыі вытворчасці і аўладання тэхнікай» Серго быў узнагароджан ордэнам Леніна.

У багатырскім удары адбойнага малатка Алексея Стаханава таварыш Орджанікідзе адразу ўбачыў вялікі пачатак магутнага ўсенароднага руху. З радасцю сустракаў ён перамогі стаханаўцаў, з ярасцю біваў сабатажнікаў стаханаўскага руху. Серго чула прыслухваўся да голасу радавых стаханаўцаў, ахоўваў іх ад свавольства бюракратаў і кансерватараў.

У студзені 1936 года ЦВК СССР узнагародзіў таварыша Орджанікідзе ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга «за перавыкананне вытворчага плана 1935 г., за поспехі ў справе асваення новай тэхнікі і ініцыятыву ў развіцці стаханаўскага руху».

Серго Орджанікідзе быў буйнейшым дзяржаўным дзеячам ленінска-сталінскага тыпу. Непрымірымы да посьбітаў усякай руціны і застою, Серго праяўляў выключную ўвагу да людзей, адданых соцыялізму.

Совецкі народ назаўсёды захавае ў сваёй памяці вобраз лепшага сына большэвіцкай партыі, які да апошняга ўздыхання змагаўся за справу Леніна—Сталіна, за перамогу соцыялізма, светлы вобраз Серго Орджанікідзе.

НАШ ЛЮБІМЫ СЕРГО

Усе працоўныя нашай вялікай соцыялістычнай радзімы неяк па-асабліваму цёпла любілі Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе. Недарма яго ўсе любоўна называлі «Серго», «наш любімы Серго». Ен меў вялікае сэрца і заўсёды за важнейшымі дзяржаўнымі справамі, перш за ўсё, думаў аб людзях, клапаціўся аб іх, саграваў і падбадзёрваў у мінуты няўдач. Вядома, якой бацькоўскай любоўю ён акружаў стаханаўцаў, адданых ці проста чэсных работнікаў, як радаваўся ён кожнаму іх поспеху.

Наш любімы Серго вечна будзе жыць у нашых сэрцах як бясстрашны барацьбіт за шчасце народа, за справу партыі Леніна—Сталіна. Усё сваё жыццё ён прайшоў па ленінска-сталінскаму шляху, ніколі не зварочваў з яго. Яшчэ ў годы грамадзянскай вайны Серго Орджанікідзе сваім асабістым прыкладам запальваў волю прыстых да перамогі над ворагам. І будучы наркомам цяжкай прамысловасці, ён усю сваю энергію ўкладваў у работу, каб расла і мацнела соцыялістычная індустрыя Краіны Советаў.

Нам, працоўным БССР, асабліва дарага памяць аб таварышу Орджанікідзе. Мы свята хаваем памяць аб слаўным Серго і ніколі не забудзем яго актыўнага ўдзелу ў барацьбе за вызваленне Беларусі ад белапольскіх банд. Ніколі не забудзем, як наш любімы Серго асабіста хадзіў пеша ў разведку пад Барысавым. Ен не шкадаваў сіл сваіх, каб вызваліць беларускі народ ад ярма польскіх памешчыкаў і капіталістаў.

Сёння, у дзень першай гадавіны з дня смерці нашага любімага Серго, мы схіляем свае галовы перад яго магілай і даем клятву—гэтак-жа, як і ён, быць вернымі і адданымі сваёй соцыялістычнай радзіме. Лепшым помнікам на магілу Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе будзе наша стаханаўская работа на карысць вялікага СССР і совецкага народа.

Павел Феліцыянавіч КАРАБАНОВІЧ,
стаханавец-фрэзероўшчык менскага станкабудаўнічага завода імя Варашылава.

—О—

СТАЛІНСКІ НАРКОМ

Смерць любімага наркома Серго Орджанікідзе я перажыў як асабістае вялікае гора. Тав. Орджанікідзе з юнацкага ўзросту ўвайшоў у рады рэволюцыянераў-большэвікоў. Ен актыўна змагаўся на франтах грамадзянскай вайны, няўтомна працаваў над уздымам прамысловасці Совецкага Саюза. У гэтай барацьбе ён жыў, гарэў і аддаў сваё жыццё. Увесь жыццёвы шлях Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе вучыць нас, чырвоных байцоў і камандзіраў, большэвіцкай настойлівасці, бясстрашнасці і непахіснай веры ў канчатковую перамогу соцыялізма ва ўсім свеце.

Вялікая любоў тав. Орджанікідзе да Чырвонай Арміі, якая ахоўвае соцыялістычную радзіму, абавязвае нас яшчэ лепш, на выдатна авалодваць ваенным майстэрствам.

Мы будзем працаваць над павышэннем сваіх палітычных і ваенна-тэарэтычных ведаў, над асваеннем складанай ваеннай тэхнікі, над авалоданнем большэвізмам.

Ф. ОСІПАЎ,
курсант Менскага ваеннага вучылішча.

Жыццё, поўнае гераізма, мужнасці, неўстрашымасці

*

А. ЭРЛІХ

* * *

Серго Орджанікідзе адзін з бліжэйшых паплечнікаў Леніна і Сталіна, баявы кіраўнік і арганізатар бліскучых перамог соцыялістычнай індустрыі, усё сваё светлае жыццё аддаў справе вызвалення чалавецтва, справе комунізма.

Яшчэ зусім юнаком Серго Орджанікідзе арганізоўвае выступленні сялян супроць самадзяржаўя. У 1906 годзе ў сяле Бомбары, недалёка ад Гудауці, ён разам з групай таварышаў выгружае з баркаса транспарт зброі, прыбыўшы з-за граніцы. Скрыні з ружжамі і патронамі ўдалося пераправіць на бераг, але Серго і яго таварышы былі выяўлены і арыштаваны.

Гэта быў першы арышт юнага рэволюцыянера. Серго сядзеў у Сухумскай турме і праз чатыры месяцы быў выпушчан пад залог.

У 1907 годзе тав. Орджанікідзе паступіў фельчарам у прыёмны пакой на промыслах Шамсі Асадулаева ў Баку.

Серго быў к таму часу ўжо вядомым прафесіянальным рэволюцыянерам-большэвіком. Выхаваны Сталіным, ён з запальваючай страснасцю граміў меншавікоў. Пад яго кіраўніцтвам быстра вырасла моцная большэвіцкая ячэйка ў Раманінскім раёне ў Баку.

1 мая адбылася масоўка на гары Сцепана Разіна; у ёй прымала ўдзел звыш 2000 чалавек. Сцяг рэволюцыі развяваўся на гары, гучэлі рэволюцыйныя песні, лістоўкі з большэвіцкімі лозунгамі пераходзілі з рук у рукі.

І раптам з'явіліся памочнік паліцмайстара і прыстаў у суправаджэнні конных і пешых гарадавых. Паліцыя прапанавала дэманстрантам неадкладна разыйсціся — тыя прадаўжалі мітынг. Прыстаў даў свісток. У тую-ж мінуту з Сабунчынскай гары рынуліся, размахваючы нагайкамі, казакі. Яны імчаліся галопам. Каменні паляцелі насустрач. Няроўная схватка завяршылася арыштам многіх таварышаў. Сярод іх быў і Серго.

У той час глыбокай рэакцыі прыходзілася збіраць сілы нанова, выхоўваць рэволюцыйны дух у масах працоўных, вырываць іх з-пад разлагаючагася ўплыву меншавікоў і эсэраў.

Праходзілі годы. Орджанікідзе набываў усё большы вопыт. Ленін даручаў яму вельмі адказныя партыйныя справы. У 1911 годзе Серго, пад непасрэдным кіраўніцтвам Сталіна, вядзе падрыхтоўку да Пражскай агульнапартыйнай канферэнцыі. То быў час найбольш вострай барацьбы з меншавікамі. Орджанікідзе, адстойваючы ленінскія пазіцыі, умела выкрываў меншавіцкіх лідэраў перад партыйнымі масамі.

Партыйная дзейнасць Орджанікідзе прыпынялася заўсёды па адной і той-жа прычыне — па прычыне арышту ці ссылкі. І яна неадкладна аднаўлялася, як толькі Орджанікідзе вызваляўся з царскіх засценкаў ці ўцякаў з месца ссылкі.

Лютаўская рэволюцыя застала Орджанікідзе ў далёкай Якуціі. Пакуль радасная вестка аб звяржэнні самадзяржаўя дасягнула самых аддаленых і глухіх месц, пакуль цягнулася падарожжа скрозь тайгу і бясконцыя прасторы Сібіры, наступіў чэрвень. Рабочыя масы ў сталіцы, абураныя палітыкай дзесяці міністраў-капіталістаў, рыхтаваліся да выступлення, партыя большэвікоў з дня на дзень падымала палітычную свядомасць пролетарыята і бяднейшага сялянства да неабходнасці новай, ужо соцыялістычнай, рэволюцыі.

Серго Орджанікідзе хутка пасля прыезду свайго ў Петраград быў уведзен у склад Петраградскага камітэта большэвікоў і ў выканаўчы камітэт Петраградскага совета.

Пасля ліпеньскіх дзён урад Керэнскага прыступіў да масавых арыштаў і рэпрэсій супроць большэвікоў. Разгромлена была «Правда». У буржуазных газетах патрабавалі суда над Леніным, агенты Керэнскага паклёпнічалі на Леніна і большэвіцкую партыю.

У тыя дні адбыўся VI з'езд партыі. Таварыш Сталін, які кіраваў работамі партыйнага з'езда, паслаў Орджанікідзе з даручэннем да Леніна, які скрываўся ў славутым з таго часу шалашы блізка ад станцыі Разліў.

Трэба было інфармаваць Леніна аб партыйных справах і атрымаць у яго дырэктывы. Орджанікідзе далі адрас аднаго рабочага, які жыў недалёка ад Сестрарэцка, і пароль.

Аб гэтым сваім падарожжы Серго потым расказваў так:

«З вялікай асцярожнасцю я ўзяўся за гэта, баючыся, як-бы не падчапіць шпіка і не праваліць месцазнаходжанне Владзіміра Ільіча.

Прыбыў я на станцыю ноччу. Павандраваўшы крыху, я знайшоў дом, у якім жыў памянёны рабочы. Самога рабочага не аказалася дома. Прыняла мяне жонка яго... Жонка таварыша, з аднаго боку, не змагла скрыць, што яна ведае, дзе Ленін, а з другога — рашуча адмаўлялася ўказаць, дзе іменна ён. Пачаў я яе пераконваць, што я свой чалавек, што прыслан ад ЦК, але яна была няўмольна...

Я канчаткова згубіў надзею і збіраўся было ісці, — тады яна спыніла мяне і паклікала свайго 9—10-гадовага сына і адправіла мяне з ім. Мы пайшлі да возера, селі ў лодку і, пераправіўшыся на другі бераг, пайшлі па хмызняку. Я парашыў, што Ленін жыве на якой-небудзь дачы. Ішоў пакорліва за сваім маладым праважатым. Раптам мы спыніліся каля невялікага сенакосу, дзе стаяў невялікі стог сена. Хлопчык гукнуў кагосьці па імені. Я нічога не разумеў. Вышаў нейкі чалавек. Ен аказаўся бацькам гэтага хлопчыка. Прывіталіся з ім. Растлумачыў яму, у чым справа і т. д. Думаю, далей павядзе да Леніна.

У гэты момант падыходзіць да мяне чалавек з брытай барадой і вусамі. Падышоў і паздароўкаўся. Я адказаў проста, суха. Тады ён хлопае мяне па плячу і гаворыць: «Што, таварыш Серго, не пазнаеш?» Аказалася, што са мною гаворыць Ленін. Я захапляюча паціснуў яму руку. Пайшлі размовы... гутарку перанеслі ў «апартаменты» Леніна. Такімі з'явіўся стог сена, у які мы ўлезлі. Свежае сена пахла вельмі добра, было цёпла. Я доўга расказваў, што робіцца ў горадзе, які настрой сярод рабочых, салдат, што робіцца ў нашай арганізацыі, у Петраградскім совеце, у меншавіцкім ЦВК і т. д.

Владзімір Ільіч, выслухаўшы мяне і задаўшы рад пытанняў, сказаў: «Меншавіцкія советы дыскрэдытавалі сябе; тыдні два таму назад яны маглі ўзяць уладу без асаблівай труднасці. Цяпер яны не органы ўлады. Улада ў іх аднята. Уладу можна ўзяць цяпер шляхам узброенага паўстання, яно не прымусіць чакаць сябе доўга. Паўстанне будзе не пазней верасня—кастрычніка».

Прароцка збыліся словы Ільіча. Адбылася найвялікшая ў гісторыі чалавецтва соцыялістычная рэволюцыя. Напружаная і кіпучая дзейнасць Серго Орджанікідзе ўсё расшыралася. Серго паехаў хутка ў Харкаў надзвычайным камісарам. Немцы наступалі на Украіну і разам з гайдамакамі грабілі працоўнае насельніцтва.

Яшчэ неўмацнеўшай Чырвонай Арміі прыходзілася адступаць пад націскам германскіх дывізій і гайдамацкіх палкоў. Паў Кіеў, набліжалася чарга Харкава. Серго Орджанікідзе эвакуяваў горад і перабраўся ў Растоў.

Трывожныя былі дні. Контррэволюцыя, разбітая ў адкрытым баі, прытаілася ў станіцах, накапляла сілы. Па начах на пустэльных вуліцах пераклікаліся толькі патрулі. Часта сярод начы раздаваліся трывожныя гудкі, склікаючы комуністаў у штаб.

Немцы, белыя казакі падступалі ўсё бліжэй да Растова. Ужо рваліся снарады на вакзале, ужо спявалі тут, як шмялі, кулі — Орджанікідзе яшчэ заставаўся ў горадзе, кіруючы адступленнем.

Пазней Серго Орджанікідзе, па даручэнню Сталіна, кіраваў рэволюцыйнай барацьбой на Кубані і Тераку.

Інгушскі народ спявае аб Серго ў сваіх песнях, як аб вялікім і мудрым правадыру рэволюцыі. Эрджкінез — завуць яго інгушы. У Назрані, у старой крэпасці, пад магутным дрэвам, яны многа разоў слухалі свайго Эрджкінеза, што значыць — «князь беднякоў, правадыр абяздоленых».

Серго ўмеў перадаць сваю цвёрдасць, сваю мужнасць, сваю веру пакутуючым у бядотах байцам.

І яны адказвалі яму ў выражэннях, некалькі ўрачыстых, але поўных глыбокой шчырасці і любві.

«У горы пайшоў ты, Серго, пайшлі і мы за табою, на час зноў пакінуўшы адваяваную пад тваім кіраўніцтвам зямлю. Мы ішлі за табою і цвёрда верылі тваім словам:

— Рускі рэволюцыйны народ скора прыдзе нам на дапамогу, вызваліць нас з міжгор'яў, верне нам нашу зямлю і расквітнее тады шчаслівае жыццё. Мужайцеся, мы хутка вернемся!»

На многіх адказных пастах на працягу ўсіх год рэволюцыі мы бачылі Серго Орджанікідзе. Партыя пасылала гэтага лепшага вучня Леніна і Сталіна на самыя рашаючыя ўчасткі. І велізарны арганізатарскі талент яго, злучаны з выключнай вытрыманасцю, нязменна прыводзіў да поспехаў і перамог.

Вышэй за ўсё Серго Орджанікідзе ставіў інтарэсы партыі, інтарэсы пролетарскай рэволюцыі. З першых дзён сваёй рэволюцыйнай дзейнасці ён наносіў сакрушальныя ўдары па ворагах партыі. Ен быў бязлітасны да тых, хто хаця-б у малейшай ступені прабаваў аслабіць сілу рабочага класа. Ен з рэволюцыйным запалам граміў меншавікоў і эсэраў. У перыяд грамадзянскай вайны ён быў няўмольным да здраднікаў і прадажнікаў. У годы мірнага будаўніцтва ён бязлітасна біў па трацкісцкіх мярзаўцах, па вялікадзяржаўных шавіністах, па контррэволюцыйных буржуазных нацыяналістах, па ўсіх ворагах народа. На пасту старшыні ЦКК у годы жорсткай барацьбы з двурушнічаючымі ворагамі — трацкістамі і бухарынцамі — Серго быў грозны і непахісны. Кіруючы соцыялістычнай прамысловасцю, ён сурова распраўляўся з трацкісцка-бухарынскімі здраднікамі, якія прабавалі сарваць план соцыялістычнай індустрыялізацыі краіны.

Камандуючы вялікай арміяй індустрыяльных будаўнікоў, Серго дабіўся бліскучага ажыццяўлення сталінскіх пяцігадовых планаў. Пад яго кіраўніцтвам цяжкая індустрыя Саюза апярэдзіла многія вельмі развітыя капіталістычныя краіны, уступіла ў спаборніцтва з самай магутнай індустрыяльнай краінай свету — са Злучанымі Штатамі Амерыкі.

Заўсёды будзе жыць у свядомасці працоўнага чалавецтва вобраз Серго Орджанікідзе, гэтага выдатнага большэвіка, энергічнага, мужнага, стойкага, няўтомнага барацьбіта рэволюцыі, суровага і непрымірымага да ворагаў народа, чулага і сардэчнага да прыяцеляў і таварышаў па вялікай справе соцыялістычнага будаўніцтва.

ЁН ЗАСЛУЖЫЎ ЛЮБОЎ НАРОДА

18 лістапада 1935 года я ў ліку іншых стаханаўцаў быў запрошаны да таварыша Орджанікідзе.

Завязалася таварыская гутарка. Таварыш Серго цёпла і весела ўсміхаўся. Я адразу адчуў сябе так, як быццам даўно знаёмы з ім. Ён задаваў нам дзесяткі пытанняў, уважліва прыслухваўся да кожнага адказу, і гэта ветлівасць, гэта вялікая ўвага да слоў радавога рабочага выклікалі гордасць за камандарма нашай прамысловасці, слаўнага саратніка вялікага Сталіна.

Праз некалькі дзён на першай Усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў мы слухалі прамову правадыра народаў таварыша Сталіна. На ўсё жыццё запомніліся выдатныя словы яго прамовы:

«Ленін вучыў, што сапраўднымі кіраўнікамі-большэвікамі могуць быць толькі такія кіраўнікі, якія ўмеюць не толькі вучыць рабочых і сялян, але і вучыцца ў іх. Сяму-таму з большэвікоў гэтыя словы Леніна не спадабаліся. Але гісторыя паказвае, што Ленін аказаўся праў і ў гэтай галіне на ўсе сто процантаў. На самай справе, мільёны працоўных, рабочых і сялян працуюць, жывуць, змагаюцца. Хто можа сумнявацца ў тым, што гэтыя людзі жывуць не ўпустую, што жывучы і змагаючыся, гэтыя людзі накапляюць велізарны практычны вопыт?».

І тады я зразумеў усю сілу і веліч тав. Орджанікідзе. Буйнейшы дзеяч нашай партыі, кіраўнік сацыялістычнай прамысловасці, ён не толькі вучыў рабочых і сялян, але і вучыўся ў іх, цэнячы практычны вопыт мас. На заводах, на шахтах, на нарадах, — усюды, дзе яму даводзілася сустракацца з народам, тав. Серго прыслухваўся да голасу мас, каб потым прыняць тое ці іншае рашэнне.

Помню, на адной нарадзе ў тав. Серго, у 1936 годзе, выступаў канагон Баландзін. Ён расказаў, як стаў працаваць на двух конях і як арганізаваў перадачу вопыту. Тав. Орджанікідзе папрасіў Баландзіна растлумачыць, чаму адкатка на многіх шахтах Данбаса з'яўляецца «вузкім» месцам работы. Ні адно слова з адказу тав. Баландзіна не выслізнула з-пад ўвагі тав. Серго. Відаць было, што ён цікавіцца не Данбасам наогул, але кожнай яго шахтай, кожным участкам і ўсімі дробязямі, якія перашкаджаюць нам працаваць.

Вось чаму мы прыходзілі да нашага Серго з усімі сваімі радасцямі, патрэбамі. Вось чаму мы, як гаворыцца, адкрывалі перад ім сваю душу, нічога не ўтойваючы ад яго. Таварыш Серго цаніў гэта давер'е да яго, патрабаваў, каб мы інфармавалі яго аб усіх дэталях.

Хачу адзначыць яшчэ адну асаблівасць тав. Орджанікідзе. Я ўжо гаварыў, што ён цікавіўся кожнай дробяззю нашай вытворчасці, разумеючы, што нярэдка і ад дробязяў залежыць поспех справы. Прыпамінаю такі выпадак. Пасля аднаго майго выступлення тав. Серго спытаў мяне, чаго нам нехапае. Я адказаў, што справа некалькі тармозіцца з-за адсутнасці гібкіх гумавых шлангаў для паветраправадоў.

— 500 метраў шлангаў атрымаеце,— сказаў нарком.

І што-ж? Тав. Серго аб шлангах не забыў. У хуткім часе яны былі атрыманы. Мы лішні раз пераканаліся, што тав. Орджанікідзе — чалавек не толькі слова, але і справы. Вялікія дзяржаўныя справы не перашкаджалі яму памятаць аб сваіх абяцаннях. Гэта зноў і зноў пераканала нас, як чула прыслухваецца ён да нашых слоў, слоў радавых рабочых.

Навучаючы рабочых і вучачыся ў іх, тав. Орджанікідзе няўтомна заклікаў кіраўнікоў «больш прыслухвацца да голасу перадавых рабочых і вучыцца ў іх. Нічога ў гэтым, — гаварыў ён, — сорамнага няма!».

Сын народа, ён верыў у невычарпальныя сілы рабочых і сялян, якія пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна твораць цуды.

Верны сын партыі Леніна—Сталіна, ён заўсёды памятаў, што сіла і непахіснасць большэвіцкага кіраўніцтва — у сувязі з масамі, у гатоўнасці прыслухвацца да голасу мас.

Для шчасця народа жыў і змагаўся наш таварыш Орджанікідзе.

Ніколі мы не забудзем нашага сталінскага наркома. Ніколі не астыне наш гнеў, наша агіда да трацкісцка-бухарынскіх нягоднікаў, па віне якіх дачасна абарвалася жыццё тав Орджанікідзе. Будзем смела крочыць наперад, да комуністычнага грамадства, ідучы па цвёрда паказанаму нашым вялікім Сталіным шляху.

АЛЕКСЕЙ СТАХАНАЎ.

Карціна мастака Аруціна Агаяна — Арышт тав. Орджанікідзе на маёўцы ў 1907 годзе на гары Сцепана Разіна каля Баку. Рэпрадукцыя (БСФ).

АРГАНІЗАТАР ПЕРАМОГ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

У асобе Грыгорыя Канстанцінавіча Орджанікідзе Чырвоная Армія страціла сапраўднага героя грамадзянскай вайны, арганізатара перамог Чырвонай Арміі. Імя Серго Орджанікідзе неадлучна ад Чырвонай Арміі.

З першых дзён рэволюцыі партыя пасылае Грыгорыя Канстанцінавіча на адказныя ўчасткі грамадзянскай вайны. З энтузіязмам, рэволюцыйнай палкасцю, з беззаветнай адданасцю справе Леніна—Сталіна ён арганізоўваў атрады, палкі і дывізіі Чырвонай Арміі і вёў іх да перамог над ворагам.

Восенню 1917 года на чале атрадаў Чырвонай гвардыі тав. Орджанікідзе паспяхова штурмуе Пулкаўскія вышыні, гоніць ад калыбелі пролетарскай рэволюцыі — Петраграда, адборныя войскі Краснова і Керэнскага.

У пачатку 1918 года, — будучы ўпаўнаважаным Совета Народных Камісараў на Украіне,—ён арганізоўвае чырвонагвардзейскія атрады, арганізоўвае разам з большэвікамі Украіны супраціўленне нямецкім інтэрвентам, наладжвае чыгуначны транспарт і вывозіць хлеб у Маскву і Петраград.

Летам 1918 года па загаду партыі Леніна—Сталіна тав. Серго Орджанікідзе разам з тав. Кіравым арганізоўвае барацьбу з контррэволюцыяй на Паўночным Каўказе. Ён згуртоўвае, яднае рэволюцыйныя атрады ў 11-ю рэгулярную Чырвоную Армію, якая пад яго кіраўніцтвам гераічна сражалася з контррэволюцыяй. Часці 11-ай арміі, адрэзаныя ад цэнтра, вялі жорсткую няроўную барацьбу.

Пад націскам пераважаючых сіл праціўніка 11-я армія адступіла з Паўночнага Каўказа на Астрахань. У гэтыя найцяжэйшыя дні воля большэвіка Орджанікідзе не дрогнула і выратавала асноўныя кадры байцоў і камандзіраў.

Вялікі заслугі тав. Серго перад Совецкай Беларусіяй. У чэрвені 1919 года легіёны панскай Польшчы вялі фарсаванае наступленне на Совецкую Беларусь. Дрэнна забяспечаныя, слаба сколачаныя часці 16-й арміі не маглі затрымаць прасоўванне белапалякаў. Палякі ўзялі г. Барысаў і пераправіліся праз р. Беразіну. Таварыш Сталін накіроўвае тав. Орджанікідзе членам РВС 16-й арміі. Верны сын партыі, выдатны палкаводзец, тав. Серго здолеў павысіць боездольнасць даверанай яму арміі. Тав. Орджанікідзе асабіста вёў разведку ў напрамку г. Барысава, дакладна даведаўся аб размяшчэнні белапалякаў. Магутным ударам 16-я армія ўзяла горад Барысаў і адагнала зарваўшыхся белапольскіх інтэрвентаў.

Паўднёвы фронт. 1919 год. Контррэволюцыйныя банды Дзенікіна падыйшлі да г. Орла. Таварыш Сталін назначан членам РВС паўднёвага фронта. Па яго прапанове тав. Орджанікідзе назначаецца членам Рэволюцыйнага Ваеннага Совета 14-й арміі. Пад кіраўніцтвам тав. Орджанікідзе, чырвоныя палкі магутным ударам разграмілі белагвардзейскі корпус. Тав. Серго з'яўляецца на самых адказных, небяспечных участках, натхняе байцоў, разам з імі ідзе ў атаку.

У 1920 годзе таварыш Серго — старшыня РВС Каўказскага фронта. Пад яго кіраўніцтвам Чырвоная Армія вызваляе Азербайджан, бярэ Баку. У 1921 годзе Серго на чале Чырвонай Арміі вызваляе родную Грузію ад меншавікоў і праводзіць на практыцы ленінска-сталінскую нацыянальную палітыку ў Закаўказзі.

Байцы, камандзіры і палітработнікі Чырвонай Арміі ўшаноўваюць памяць Серго Орджанікідзе. З глыбокім пачуццём любві ўспамінае Чырвоная Армія правадыра, друга, таварыша, арганізатара перамог Чырвонай Арміі, таго, пад чыім слаўным кіраўніцтвам сацыялістычная індустрыя забяспечыла армію самай дасканалай, высокай, перадавой тэхнікай.

Капітан БАБКІН.

ПАМЯЦЬ АБ ІМ БУДЗЕ ЖЫЦЬ ВЕЧНА

Таварыша Орджанікідзе, дарагога, незабыўнага Серго, мы любім як стойкага большэвіка, які ні на хвіліну не адыходзіў ад лініі партыі большэвікоў, ад вучэння Леніна — Сталіна. Там, дзе быў Серго Орджанікідзе, у нас, на Заходнім фронце, пад Барысавам, а таксама на Каўказе, у Баку, пад Орлом, — там была перамога. Таварыш Серго з'яўляўся адным з вызваліцеляў беларускай зямлі ад полчышч белапанскіх інтэрвентаў.

Працуючы народным камісарам цяжкай прамысловасці, таварыш Орджанікідзе паказаў прыклад, як трэба працаваць большэвіку-гаспадарніку, ён вывеў сацыялістычную прамысловасць у рады перадавых галін нашага сацыялістычнага будаўніцтва.

Як толькі прагрымеў па ўсёй нашай краіне рэкорд ірмінскага шахцёра Алексея Стаханава, таварыш Орджанікідзе горача падтрымаў пачатак стаханаўскага руху ў сацыялістычнай прамысловасці. Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна велізарная армія стаханаўцаў цяжкай прамысловасці залатымі літарамі ўпісала ў нашу гісторыю слаўныя вытворчыя перамогі.

Мы, рабочыя-стаханаўцы станкабудаўнічага завода імя Кірава, як і ўсе працоўныя, ніколі не забудзем нашага роднага Серго Орджанікідзе. Светлая памяць аб ім будзе вечна жыць у нашых сэрцах, яна будзе натхняць на далейшую барацьбу, за комунізм, на новыя вытворчыя перамогі.

Н. ГІМЕЛЬШТЭЙН,
М. ТУРЭЦКІ,
Г. КАНТАРОВІЧ,
стаханаўцы менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава.

ДАКУМЕНТАЛЬНЫ ФІЛЬМ ПРА СЕРГО ОРДЖАНІКІДЗЕ

Нет. Не остынет сердце такое —
В каждой победе — биенье его.

Незабыўны вобраз жывога Серго Орджанікідзе, непахіснага большэвіка-ленінца, друга і саратніка вялікага Сталіна, паказан на кіноэкране. Да гадавіны смерці таварыша Орджанікідзе Маскоўская студыя Саюзкінохронікі выпусціла дакументальны гукавы фільм, прысвечаны яго памяці. У фільме адлюстравана яго жыццё, кіпучая, поўная невычарпальнай энергіі дзейнасць і апошні шлях Серго, які аддаў усяго сябе, да апошняй кроплі крыві, вялікай справе комунізма.

З пачуццём хвалявання і глыбокай непадкупнай любві да Серго Орджанікідзе, да партыі Леніна—Сталіна, верным і адданым сынам якой ён быў на працягу ўсяго свайго бурнага жыцця, глядзіцца гэты фільм.

Таварыш Орджанікідзе выступае на Усесаюзнай нарадзе стаханаўцаў. Мы бачым яго дарагі і блізкі нам твар на трыбуне Крамлёўскага зала, характэрныя жэсты, чуем яго палкія пераканальныя словы. Яго прамова пра стаханаўскі рух, як пра фактар гістарычнага значэння, народжаны сацыялістычным ладам, заклікае да новых перамог. Пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і правадыра працоўнага чалавецтва таварыша Сталіна сацыялістычная краіна дасягнула небывалага ўздыму і росквіту. Як ілюстрацыя да слоў Серго, на экране з'яўляюцца малюнкі магутнай і непераможнай нашай радзімы.

У зале чуцен голас Серго. Перад гледачом вырысоўваюцца індустрыяльныя панарамы. Дымяцца высокія коміны прамысловых гігантаў, пабудаваных за годы сталінскіх пяцігодак. Высяцца фабрычна-заводскія карпусы. Вугаль, метал, электраэнергія, складанейшыя станкі і машыны, трактары, аўтамабілі... За дзве пяцігодкі створаны такія галіны прамысловасці, пра якія не магла і марыць царская Расія. Новы лад нарадзіў герояў сацыялістычнай працы. Усюды — на заводах і фабрыках, у рудніках і шахтах, на калгасных палях — выраслі тысячы і тысячы стаханаўцаў, для якіх праца стала справай доблесці і геройства. У фільме мы бачым лепшых з іх за работай на прадпрыемствах і тут, у Крамлёўскай зале, на нарадзе.

Расквітнеўшую краіну сацыялізма, яе жыццё, напоўненае творчай працай, аберагае непераможная Чырвоная Армія. Яна аснашчона магутнай тэхнікай. Парад на Краснай плошчы. Грозны строй танкаў рухаецца перад трыбунамі. А над горадам, над квітнеючымі калгаснымі палямі на фоне блакітнага неба праносяцца быстракрылыя стаі самалётаў. Гэта — надзейная варта заваяванняў вялікага Кастрычніка.

Ва ўсім гэтым увасоблена кіпучая энергія Серго Орджанікідзе — наркома цяжкай прамысловасці.

Бязлітасная смерць падсцерагла яго на баявым пасту. Да апошняга часу ён нястомна працаваў, быў заняты творчымі справамі. Фільм паказвае яго рабочы кабінет, стол, падарункі рабочых калектываў, альбомы з тысячамі подпісаў, мадэлі новых машын, асвоеных цяжкай прамысловасцю.

Цяжкая, балючая вестка пра яго смерць абляцела неабсяжную сацыялістычную краіну. Дні жалобы. Як горача любіў народ Серго! Ва ўсіх кутках Совецкага Саюза папулярна яго імя. У снежныя лютаўскія дні адбываюцца жалобныя мітынгі. Са слязьмі на вачах, з нястрыманым хваляваннем ад вялікай утраты дзеляцца рабочыя ўспамінамі пра свае незабываемыя сустрэчы з Серго, які быў чулым, клапатлівым чалавекам, таварышам і настаўнікам.

У Калонную залу Дома саюзаў сцякаюцца бясконцай ракой сотні тысяч працоўных чырвонай сталіцы, каб развітацца з любімым Серго. Горы вянкоў і кветак. У ганаровым карауле — таварыш Сталін, тт. Варашылаў, Молатаў, Кагановіч, Мікаян, Калінін, Героі Совецкага Саюза, стаханаўцы. Увесь совецкі народ ахоплен жалобай.

Перад гледачом далей паўстае пройдзены жыццёвы шлях Серго. У сонечнай Грузіі паміж маляўнічых гор лягла вёска Горэша. Тут правёў свае першыя годы тав. Серго. Стары настаўнік вясковай школы добра памятае свайго выдатнага вучня і расказвае пра яго аднавяскоўцам. Потым — Баку, ссылкі, пабегі, гіганцкая падпольная работа пад кіраўніцтвам геніяў сацыялістычнай рэволюцыі Леніна і Сталіна. У час грамадзянскай вайны, таварыш Орджанікідзе зноў наведвае Баку. Ён арганізоўвае і кіруе часцямі Чырвонай Арміі. Працоўным Совецкага Саюза ён заўсёды будзе вядомы не толькі як арганізатар перамог сацыялістычнай прамысловасці, але і як выдатны чырвоны палкаводзец.

Слаўнае, прасякнутае барацьбой, энергіяй, творчай дзейнасцю, жыццё пражыў Серго.

Беражліва выносіцца кіраўнікамі партыі і ўрада ўрна з прахам таварыша Орджанікідзе. Сыпле снег, гуляе вецер па Краснай плошчы. У жалобе схіляюцца сцягі. У Крамлёўскай сцяне ўзнікае новая мемарыяльная дошка.

Серго Орджанікідзе няма, але яго вобраз, яго справа ніколі не знікнуць з памяці працоўных вялікай радзімы сацыялізма. Праўдзіва і ярка гаворыцца словамі песні паэта Лебедзева-Кумача з гэтага-ж фільма:

«Благодатная память народа
Сохранит его имя навек».

Фільм пра Серго Орджанікідзе (аўтары-рэжысёры тт. Вертаў і Бліох) на дакументальных матэрыялах праўдзіва малюе вобраз бясстрашнага барацьбіта за комунізм, бясконца адданага справе Леніна—Сталіна, непрымірымага і бязлітаснага да ворагаў партыі і народа.

Тар. ХАДКЕВІЧ.

ПАМЯЦІ тав. Г. К. ОРДЖАНІКІДЗЕ

ВЫСТАЎКА У МУЗЕІ РЭВОЛЮЦЫІ СССР.

У сувязі са спаўняючайся 18 лютага першай гадавінай з дня смерці Г. К. Орджанікідзе, у Музеі Рэволюцыі СССР (Масква) адкрываецца выстаўка, прысвечаная яго жыццю і рэволюцыйнай дзейнасці.

Звяртаюць на сябе ўвагу дакументы, якія адносяцца да перыяду грамадзянскай вайны і паказваюць роль Серго Орджанікідзе ў зацвярджэнні совецкай улады на Украіне і ў Закаўказзі.

Вялікі інтарэс прадстаўляюць матэрыялы, якія адносяцца да перыяду работы таварыша Орджанікідзе на пасту Старшыні **ЦКК-РСІ.** Яны паказваюць яго бязлітасную барацьбу з трацкісцка-зіноўеўскімі і правымі бандытамі—подлымі здраднікамі рэволюцыі.

ВЕРНЫ САЛДАТ РЭВОЛЮЦЫІ

—о—

Акадэмік І. ГУБКІН

—о—

Год назад уся наша краіна была павергнута ў вялікае, глыбокае гора. Пакінуў нас Серго Орджанікідзе! Пакінуў нечакана, негадана.

Перастала біцца яго львінае крышталльна чыстае сэрца; пагас яго мілы погляд, знікла яго чаруючая ўсмешка.

Бездакорна чысты, стойкі большэвік, беззаветны і няўтомны барацьбіт за перамогу Вялікай сацыялістычнай рэволюцыі, герой і палкаводзец чырвоных армій, баявы кіраўнік і арганізатар перамог сацыялістычнай індустрыі, друг і саратнік Сталіна, чалавек палкай энергіі, неўстрашымасці і настойлівасці, мілы, сардэчны таварыш, чароўны ў сваёй прастаце і пяшчотнай чуласці, — вось яркі, незабыўны і бясконца дарагі вобраз Серго Орджанікідзе.

Ён быў адным з тых, чыё жыццё не канчаецца смерцю, а пуцяводным маяком прадаўжае свяціць наступным будаўнікам комунізма.

Вобраз і імя Серго Орджанікідзе ўвойдуць у вякі.

У закінутай, да таго часу невядомай вёсцы Горэша, у Заходняй Грузіі, пачалося гэта выдатнае жыццё, росквіт якога бачылі рабочыя буйнейшых прамысловых і рэволюцыйных цэнтраў.

З юнацкіх год таварыш Серго — у радах партыі большэвікоў. Пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна, Серго Орджанікідзе вядзе жорсткую, непрымірымую барацьбу з памешчыцка-капіталістычнай уладай за справу рабочага класа.

Турмамі, ссылкамі, катаргай, вечным пасяленнем у самых аддаленых месцах Сібіры царская ўлада прабуе зламіць і знішчыць гордую сілу палкага барацьбіта-рэволюцыянера.

Беспаспяхова! Барацьба і праследванні загартоўваюць маладога большэвіка, выкоўваюць з яго выпрабаванага ў барацьбе з ворагамі кіраўніка працоўных.

Грымнула бура Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі; заблісцелі яе маланкі і загрымелі яе громы, зруйноўваючы стары свет гвалту і рабства. Серго — у агні барацьбы!

Палкі і бясстрашны, ён на Паўднёвым і Заходнім фронтах грамадзянскай вайны, — заўсёды бліжэйшы памочнік Сталіна. На самых важных, рашаючых участках фронта змагаецца Серго за перамогу рэволюцыі, за вызваленне працоўных ад ярма памешчыкаў і капіталістаў. Адзін удар за другім наносіць ён інтэрвентам і белагвардзейцам.

30 красавіка 1920 года Серго Орджанікідзе, разам з Сергеем Міронавічам Кіравым, на чале чырвоных войск уступае ў вызвалены Баку — стары аплот закаўказскіх большэвіцкіх арганізацый.

«Прывітанне вызваліцелю Азербайджана! Ён першы ўвайшоў у Азербайджан!» — такімі словамі вітаў таварыш Сталін паяўленне Серго на прыёме азербайджанскай дэлегацыі ў Крамлі 21 студзеня 1936 г. Гэтым прывітаннем таварыш Сталін ахарактарызаваў тую велізарную ролю, якую адыграў Серго ў справе вызвалення нашай нафтавай жамчужыны — Баку з рук мусаватісцкіх і іншых белагвардзейскіх банд.

Грамадзянская вайна скончана. На Паўночным Каўказе і ў Закаўказзі ў складанейшай абстаноўцы Серго прышлося наладжваць совецкую ўладу і ўмацоўваць партыйную арганізацыю. Тут разгортваюцца яго здольнасці выдатнага партыйнага арганізатара і кіраўніка, буйнейшага дзяржаўнага дзеяча ленінска-сталінскай школы.

Пад кіраўніцтвам Орджанікідзе і Кірава аднаўляецца, рэканструіруецца і магутна расце бакінская нафтавая прамысловасць, закладваецца трывалая аснова развіцця нафтавай прамысловасці Грузіі. Пад кіраўніцтвам Серго аднаўляецца, умацоўваецца і пачынае расці каменнавугальная і медная прамысловасць Закаўказзя, узнікаюць першыя ў Закаўказзі гідраэлектрастанцыі — Земо-Аўчалы, Абашская, Аджарысцхальская, Рыёнгэс і інш.

Тут пачынае разгортвацца бліскучы геній арганізатара і камандарма сацыялістычнай прамысловасці.

Ва ўсякай рабоце для Серго — перш за ўсё партыя, перш за ўсё партыйнасць. «Ён вярнейшы і **дзяльнейшы** рэволюцыянер», — гэта сказаў аб Серго Владзімір Ільіч Ленін.

Серго — непрымірымы вораг усіх, дзярзаўшых рабіць замах на адзінства партыі, на яе ленінска-сталінскую лінію.

На XIV з'ездзе ВКП(б) Серго бязлітасна граміць контррэволюцыянераў Зіноўева і Каменева і іх гнусных прыспешнікаў. Ён з усёй страснасцю рэволюцыянера абрушваецца на гэтых подлых штрэйкбрэхераў, здраднікаў, як ён да таго абрушваўся на эсэраў, меншавікоў, трацкістаў і іншых ворагаў рабочага класа.

Беззаветная адданасць партыі, выпрабаваная вернасць вялікай справе Леніна—Сталіна вылучыла Серго на пост старшыні ЦКК ВКП(б) і наркома РСІ, зрабіўшы яго партыйнай совесцю і барацьбітом супроць бюракратызма, коснасці, руціны і валакіты ў дзяржаўным апараце.

На XV з'ездзе партыі тав. Серго падверг зніштажаючай крытыцы трацкісцка-зіноўеўскую банду здраднікаў. Ён гаварыў: «Апазіцыя лічыла, што ЦКК павінна быць без усякай палітычнай фізіяноміі і, як дрэнная сваха, павінна бегаць ад аднаго да другога, каб якнебудзь дабіцца прымірэння. Мы лічым, што перш за ўсё ты павінен быць большэвіком, ленінцам, а потым можаш быць членам ЦКК, членам ЦК, раённага камітэта, ячэйкі і т. д. Мы лічым, што перш за ўсё трэба быць большэвіком, а апазіцыя патрабавала ад нас, членаў ЦКК, перастаць быць большэвікамі».

Орджанікідзе адыграў велізарную ролю ў разгроме контррэволюцыйнага трацкісцка-зіноўеўскага блока, а пазней, калі паднялі варожую галаву Бухарын, Томскі і Рыкаў, ён уклаў увесь запал рэволюцыянера ў барацьбу з гэтымі подлымі здраднікамі партыі і радзімы.

Кончыўся аднаўленчы перыяд нашай прамысловасці і ўсёй народнай гаспадаркі. Пачала ажыццяўляцца вялікая сталінская дырэктыва — у кароткі тэрмін ператварыць Совецкі Саюз у магутную індустрыяльную краіну. Следуючы сталінскім указанням, большэвікі сталі авалодваць тэхнікай. У гэты час партыя даручае Серго кіраваць сацыялістычнай прамысловасцю.

Тут ва-ўсю разгарнуўся велізарны талент Серго, як арганізатара і кіраўніка вядучай галіны сацыялістычнай народнай гаспадаркі.

Пад кіраўніцтвам Серго пачынаецца бурнае разгортванне сацыялістычнай цяжкай прамысловасці. Пад яго непасрэдным кіраўніцтвам мне пашчаслівілася працаваць на працягу 6 год. Я прайшоў у яго вельмі добрую школу і многаму навучыўся.

Усё жыццё Серго, уся яго дзейнасць — жывы прыклад таго, якім павінен быць рэволюцыянер-большэвік на любым пасту, куды паставіць яго партыя.

Громячы ворагаў сацыялістычнай індустрыялізацыі, жорстка змагаючыся з коснасцю, руцінай, зазнайствам, дабіваючыся пастаяннага і няўхільнага росту прадукцыйнасці працы, авалодвання новымі і новымі крэпасцямі тэхнікі, прад'яўляючы ўсё больш і больш строгія патрабаванні да якасці прадукцыі, Серго заўсёды папярэджваў: **«Партыйнасць — гэта галоўнае.** Нельга забываць, што гаспадарнікі акружаны ўсякімі людзьмі, і нашымі і чужымі, якія прабуюць на яго ўздзейнічаць, прабуюць разлажыць яго».

Серго ўпарта выхоўваў у людзях пачуццё адказнасці за даручаную ім справу, адказнасці перад партыяй, перад народам.

Якую выключную чуласць і любоў праяўляў Серго да моладзі, гэтай моцнай апоры рэволюцыйнага перавароту ў тэхніцы! Ён сам сачыў за развіццём і ростам моладзі і нас прымушаў заўсёды сачыць за падрыхтоўкай змены, не забываць аб тых вялікіх магчымасцях, якія закладзены ў совецкай моладзі.

Серго патрабаваў ад усіх нас жалезнай вытворчай дысцыпліны, — без яе, — гаварыў ён, — высока развітая прамысловасць не можа ісці наперад. «Атрымаў дырэктар, ці начальнік цэха, ці майстар загад, — ён павінен выканаць яго, як чэсны большэвіцкі салдат, як чырвонаармеец, які стаіць на сваім пасту».

Дрэнную работу ён крытыкаваў, часта і бічаваў. Крытыку і самакрытыку Серго рабіў асноўным метадам работы, абавязковай умовай ускрыцця і выпраўлення недахопаў і памылак. Серго разам з тым умеў крытыкай і самакрытыкай усяляць у людзей бадзёрасць і гарачую веру ў сацыялістычнае будаўніцтва, жаданне выправіць дапушчаныя памылкі, імкненне ісці наперад, да новых перамог.

З якой зніштажаючай іроніяй ускрываў ён спробы самахвальства! «Адкуль, калі ты бачыў такі сон, што ты ўжо перагнаў Амерыку? На які чорт нам патрэбна гэта самахвальства для таго, каб палезці на печку».

І тут-жа даваў указанні: «Калі... хочаш перагнаць Амерыку, трэба перш за ўсё гэту Амерыку вывучыць, каб, пераганяючы сёння свой учорашні ўзровень работы, не думаць, што пераганяеш Амерыку». І тут-жа растлумачваў, што значыць перагнаць Амерыку: «... пераганяйце па-чэснаму, каб па колькасці было больш, па якасці было лепш і каб па цане было дзешавей, чым у іх».

Серго, як любячы бацька стаяў ля калыбелі стаханаўскага руху і любоўна ўзрошчваў яго. Ён быў душой і арганізатарам стаханаўскага руху.

У стаханаўскім рэкордзе Серго ўбачыў не выпадковае рэкардсменства, а магчымасць шырокага, масавага руху новых людзей сталінскай эпохі, якія ўмеюць, як гаварыў таварыш Сталін,— «выжаць з тэхнікі максімум таго, што можна з яе выжаць».

Серго жыва цікавіўся ўсімі дасягненнямі перадавых людзей прадпрыемстваў, ён непасрэдна звязваўся з стаханаўцамі і ўдарнікамі, сам вывучаў іх вопыт, настойліва і ўпарта дабіваўся распаўсюджвання гэтага вопыту.

«Стаханаўскі рух не церпіць ні руціны, ні коснасці, ні рыўкоў, ні перабояў, ні саматужніцтва», — так гаварыў Серго. І, арганізуючы стаханаўскі рух, расчышчаючы яму шырокую дарогу, Серго з усёй сваёй сілай і кіпучай энергіяй змагаецца з бюракратызмам, з так званымі «тэхнічна-абгрунтаванымі нормамі», за якімі скрываліся носьбіты адсталасці і коснасці.

З якім зніштажаючым прэзрэннем гаварыў Серго аб некультурнасці! «Прывыклі да таго, што ў сябе дома можна хадзіць у рванай і бруднай вопратцы. Але-ж гэта зноў-такі псіхалогія адсталай вяскоўшчыны. Дома можна хадзіць і брудным, а ў госці пойдзеш, — трэба апрануцца чысценька».

Тысяччу ніцей быў звязан Серго з шматлікімі прадпрыемствамі. Знаёмячыся на месцы з работай таго ці іншага завода, ён запамінаў яго работнікаў, знаходзіў для кожнага з іх падбадзёрваючыя словы. Ад'язджаючы з завода, ён захоўваў у сваёй памяці імёны многіх рабочых, майстроў, інжынераў, заўсёды спраўляючыся затым, як яны працуюць, якія іх бытавыя ўмовы, ці вучацца, ці растуць.

Дзверы яго кабінета былі гасцінна адчынены для людзей, якія прыходзілі да яго са сваімі патрэбамі, дзелавымі прапановамі, цікавымі вынаходствамі. Ён з павагай адносіўся да вопыту старых спецыялістаў і рабочых; ён смела, без хістанняў, вылучаў на адказную работу моладзь, не пакідаючы яе без парады, указання, практычнай дапамогі.

З якім гонарам гаварыў Серго аб Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэволюцыі! З якой любоўю ён вымаўляў заўсёды імёны вялікіх правадыроў рэволюцыі—Леніна і Сталіна! Для яго, нашага любімага Серго, не было ў жыцці нічога больш святога і дарагога, чым справа рэволюцыі, справа Леніна—Сталіна. Адданасці партыі і народу вучыў Серго ўсіх нас, работнікаў прамысловасці — рабочых, інжынераў, гаспадарнікаў, вучоных.

Мне прыходзілася часта сутыкацца з тав. Серго па пытаннях геалагічных разведак і нафтавай прамысловасці. Мяне заўсёды здзіўляла яго ўменне пранікнуць у самую сутнасць справы, ухапіцца сапраўды за рашаючае звяно і з большэвіцкай настойлівасцю рухаць справу наперад, у славу нашай радзімы і яе людзей.

Жыццё Серго было суцэльным гарэннем, і творчым гарэннем ён запальваў усіх, хто з ім сутыкаўся.

Яго выдатны жыццёвы шлях, чысты і ясны, будзе служыць сотням пакаленняў выдатным узорам, і сам Серго ніколі не памрэ ў сэрцах працоўнага чалавецтва.

АГРЭСІЯ ГІТЛЕРА Ў АЎСТРЫІ

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ АЎСТРЫЙСКАГА ЎРАДА

ВЕНА, 16 лютага. (БЕЛТА). Учора ноччу аўстрыйскае і германскае радыё перадалі афіцыяльнае паведамленне аб сустрэчы Гітлера з аўстрыйскім прэм'ерам Шушнігам у Берхтэсгадэне. У паведамленні гаворыцца, што ў перагаворах «былі дасягнуты адпаведнасці ў імкненні абодвух краін шчыра прытрымлівацца пагаднення ад 11 ліпеня і лічыць гэта пагадненне асновай у развіцці прыязных адносін паміж абодвума дзяржавамі». У паведамленні далей гаворыцца, што абодва бакі пасля перагавораў рашылі «неадкладна ўжыць меры, забяспечваючыя цесныя і прыяцельскія адносіны абодвух краін».

Першым крокам на шляху да рэалізацыі гэтых рашэнняў, аб якіх дагаварыліся Шушніг і Гітлер, з'яўляецца рэарганізацыя кабінета Шушніга і абвяшчэнне палітычнай амністыі ў Аўстрыі.

Найбольш важным момантам у рэарганізацыі ўрада з'яўляецца назначэнне Зейс-Інкварта міністрам унутраных спраў і грамадскай бяспекі. Зейс-Інкварт лічыцца прадстаўніком тых каталіцкіх колаў Аўстрыі, якія блізкі да нацыянал-сацыялістаў (гітлераўцаў). Пасля надзвычайнага выкрыцця путча аўстрыйскіх гітлераўцаў, Зейс-Інкварт ездзіў у Германію і вёў там перагаворы з кіраўнікамі германскага фашызма. Назначэнне Зейс-Інкварта з'яўляецца прамым следствам перагавораў у Берхтэсгадэне.

Далейшыя змены кабінета зводзяцца да таго, што былы статс-сакратар Шмідт назначан міністрам замежных спраў. Шушніг да гэтага часу з'яўляўся па сумяшчэнню міністрам замежных спраў і ваенным міністрам. Цяпер ён з'яўляецца толькі канцлерам (прэм'ер-міністрам).

Адразу пасля сфармавання, новы ўрад абвясціў амністыю па палітычных злачынствах, здзейсненых да 15 лютага гэтага года асобамі, пражываючымі ў Аўстрыі; амністыя не датычыць асоб, уцёкшых за граніцу.

ЗАЯВА ІДЭНА

ЛОНДАН, 16 лютага. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, міністру замежных спраў Англіі Ідэну ў палаце абшчын было задана пытанне — ці можа ён заявіць, што палітыка англійскага ўрада ў пытанні аб цэласнасці і незалежнасці Аўстрыі застаецца ранейшай і ці заявіць ён аб гэтым ураду Германіі.

Ідэн заявіў, што, наколькі ён памятае, ён тады гаварыў, што англійскі ўрад дабіваецца як у Цэнтральнай Еўропе, так і ўсюды міру і добрых узаемаадносін. На пытанне, ці будзе англійскі ўрад прытрымлівацца абвязацельстваў дэкларацыі ад 1934 года, у якой урады заяўлялі, што ў інтарэсах Англіі падтрымліваць поўную незалежнасць Аўстрыі, Ідэн адказаў, што на яго думку, гэта пытанне далучана да дэкларацыі ў Стрэзе трох краін, а іменна: Англіі, Францыі і Італіі. Італія, — прадаўжаў Ідэн, — пакуль не раілася ні па гэтаму пытанню з англійскім урадам.

*

НЬЮ-ЁРК, 17 лютага. (БЕЛТА). Лонданскі карэспандэнт газеты «Нью-Ёрк таймс» піша, што прадстаўнікі англійскіх афіцыяльных колаў прабуюць перамяншыць значэнне ўступак Аўстрыі германскаму фашызму. Пры гэтым у Лондане ўсе вельмі добра разумеюць значэнне ўстанаўлення германскага кантроля над Аўстрыяй. На самой справе, піша карэспандэнт, англійскія афіцыяльныя колы бачаць «сірочную капітуляцыю Аўстрыі», бо супраціўленне яе германскім требаванням магло-б перашкодзіць спробам Англіі да збліжэння з Германіяй і Італіяй.

ПРАТЭСТЫ ВЕНСКІХ РАБОЧЫХ

ВЕНА, 16 лютага. (БЕЛТА). Учора і пазаўчора на многіх прадпрыемствах Вены адбываліся рабочыя сходы, на якіх прыняты рэзалюцыі ў абарону незалежнасці Аўстрыі і супроць дапушчэння гітлераўцаў у новы ўрад. На некаторых прадпрыемствах адбываліся кароткачасовыя забастоўкі.

ЯПОНІЯ РЫХТУЕЦЦА ДА ВЯЛІКАЙ ВАЙНЫ

ЗАКОНАПРАЕКТ АБ «МАБІЛІЗАЦЫІ КРАІНЫ»

ТОКІО, 16 лютага. (БЕЛТА). Газета «Ніші-Ніші» публікуе тэкст законапраекта «аб мабілізацыі краіны», які 17 лютага будзе заслуханы кабінетам і потым будзе ўнесены на разгляд парламента. У першым артыкуле законапраекта гаворыцца, што сэнс закона заключаецца ў кантролі і скарыстанні людскіх і матэрыяльных рэсурсаў у інтарэсах абароны ў часе вайны або «надзвычайных падзей» унутры краіны. Артыкул другі пералічвае матэрыяльныя рэсурсы, якія падлягаюць мабілізацыі. Артыкул чацверты дае права па асобнаму дэкрэту праводзіць мабілізацыю насельніцтва. Артыкул пяты дазваляе ўраду выдаваць загады па пытаннях працы і зарплаты. Артыкул шосты дазваляе выдаваць загады аб недапушчэнні забастовак. Артыкул 12-ты дае права ўраду нацыяналізаваць горную прамысловасць і водныя рэсурсы краіны. Артыкул 13-ты дае права ўраду рэгуляваць цэны, зарплату і фрахт. Артыкул 17-ты дае права ўраду рэгуляваць выпуск акцый. Артыкул 18-ты дае права ўраду забараняць усякага роду сходы і дэманстрацыі. Артыкул 21-шы дае права ўраду мабілізаваць усе навучальныя ўстановы для падрыхтоўкі неабходных кантынгентаў у ваенны час.

КІТАЙСКІ ЎРАД АРГАНІЗУЕ 10 НОВЫХ АРМІЙ

ЛОНДАН, 15 лютага. (БЕЛТА). Як паведамляе кітайскі друк, кітайскі ўрад арганізуе 10 новых армій, агульным лікам у 500 тыс. чалавек. Апрача таго, у правінцыі Гуансі абучаецца 700 тысяч чалавек, сярод якіх многа жанчын.

17 лютага праз Менск у Парыж на традыцыйны крос комуністычнай газеты «Юманітэ» праехала каманда совецкіх спартсменаў. **На здымку:** Група совецкіх спартсменаў на вакзале ў Менску.
Фото Л. Мазелева (БСФ).

У ПАРЫЖ, НА КРОС „ЮМАНІТЭ“

Учора праз Менск праехала ў Парыж для ўдзелу ў кросе на прыз газеты «Юманітэ» спартыўная дэлегацыя СССР. У яе ўваходзяць 6 мужчын і 4 жанчыны. У мужчынскай камандзе — заслужаныя майстры спорта Серафім і Георгій Знаменскія, М. Іванькові, Г. Пацёмкін, І. Вавілаў, П. Сцепанаў; у жаночай камандзе — А. Зайцэва, Л. Раманава, Н. Собалева і Е. Васільева.

Совецкія фізкультурнікі запрошаны для ўдзелу ў традыцыйным кросе (бег па перасечанай мясцовасці) рэдакцыяй газеты французскай компартыі «Юманітэ» і французскай рабочай спартыўнай федэрацыяй.

У гутарцы з прадстаўнікамі друку ўзначальваючы спартыўную дэлегацыю тав. Карпаў заявіў:

— Совецкія спартсмены ўжо двойчы перамагалі ў кросе «Юманітэ», але прадстаячы крос, які праводзіцца 20 лютага, будзе больш цяжкім. У ім прыме ўдзел каманда фінаў, якая з'яўляецца мацнейшай рабоча-спартыўнай камандай Еўропы.

Нашы совецкія спартсмены добра натрэніраваны, і мы прыкладзем усе сілы да таго, каб і на гэты раз заняць лепшыя месцы.

УЗНАГАРОДЖАННЕ ЧЫГУНАЧНІКАЎ-КРЫВАНОСАЎЦАЎ

ВІЦЕБСК. **(Кар. «Звязды»).** Нарком шляхоў зносін узнагародзіў іменнымі гадзіннікамі з надпісам «У памяць XX-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі за стаханаўска-крываносаўскую работу» 11 лепшых чыгуначнікаў Віцебскага аддзялення, паказаўшых узоры барацьбы за выкананне дзяржаўнага плана пагрузкі і прасоўвання паяздоў у зімовых умовах.

Сярод узнагароджаных — тав. Дрэвін В. А. — цеплатэхнік паравознага дэпо, ініцыятар выдатнага руху паравознікаў па эканоміі паліва, тав. Жукоўскі І. Д. — адзін з лепшых саставіцеляў паяздоў станцыі Віцебск-таварная, тав. Мікушын Г. Н. — загадчык манеўрамі ст. Віцебск-таварная, тав. Пагрэбакоў І. Д. — каваль-стаханавец вагоннага дэпо, тав. Сямёнаў С. Н. — адзін са старэйшых машыністаў-крываносаўцаў паравознага дэпо, тав. Хрушч К. О. — лепшы брыгадзір 16 акалодка 10-й дыстанцыі пуці і інш.

Усе гэтыя таварышы вядомы на вузле і па ўсяму аддзяленню не толькі сваёй стаханаўска-крываносаўскай работай, але і перадачай сваіх метадаў работы шырокім масам чыгуначнікаў.

КАНЦЭРТ, ПРЫСВЕЧАНЫ 125-ГОДДЗЮ З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ КАМПАЗІТАРА ДАРГАМЫЖСКАГА

У адзнаку 125-годдзя з дня нараджэння выдатнага рускага кампазітара А. С. Даргамыжскага Дзяржаўная кансерваторыя БССР арганізоўвае 21 лютага вечар памяці кампазітара. З уступным словам аб жыцці і творчасці Даргамыжскага выступіць дацэнт кансерваторыі тав. Карповіч. Студэнты і педагогі кансерваторыі выканаюць творы кампазітара: арыі з опер «Русалка», «Каменны госць», рамансы — «Тытулярны саветнік», «Стары капрал», «Мне сумна» і інш.

„ХЛЕБ“ А. ТАЛСТОГА—НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Брыгада Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР у складзе тт. Хведаровіча, Шарахоўскага і Якімовіча пераклала на беларускую мову новую аповесць А. Талстога «Хлеб».

Першая частка аповесці друкуецца ў другім нумары журнала «Полымя рэвалюцыі», які выйдзе ў бліжэйшыя дні. Другая частка будзе змешчана ў трэцім нумары журнала, які выйдзе з друку ў канцы лютага.

Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі здала ў друк аповесць А. Талстога «Хлеб» у перакладзе на беларускую мову. Кніга выйдзе тыражом у 20 тыс. экземпляраў.

НАСУСТРАЧ XX ГАДАВІНЕ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА

ВЕЧАР СУСТРЭЧЫ З ПАГРАНІЧНІКАМІ І ЎДЗЕЛЬНІКАМІ ГРАМАДЗЯНСКАЙ ВАЙНЫ

Учора ў Менскім Доме партактыва адбыўся вечар сустрэчы партыйна-комсамольскага актыва, стаханаўцаў прадпрыемстваў і пісьменнікаў з пагранічнікамі і ўдзельнікамі грамадзянскай вайны, прысвечаны XX-годдзю Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота і 17-годдзю войск НКВД.

Гэта была незабыўная сустрэча. Адзін за другім на трыбуну падніmaліся пагранічнікі, героі грамадзянскай вайны, пісьменнікі. Ва ўсіх выступленнях гучэла гарачая любоў да сваёй соцыялістычнай радзімы, да роднай Чырвонай Арміі, да вялікага Сталіна.

Затаіўшы дыханне, удзельнікі сустрэчы слухалі простыя і разам з тым яркія расказы героеў-пагранічнікаў, начальніка заставы тав. Тэсля, байца тав. Агеева, малодшага камандзіра тав. Зайцава і начальніка заставы тав. Батэніна. Яны расказвалі сабраўшымся, як у сцюжу і мяцеліцу, у дождж і вецер пільныя вартавыя совецкіх граніц ахоўваюць шчаслівае жыццё народаў вялікага СССР. Кожны з выступаўшых запэўніваў партыю і ўрад, што пагранічнікі і надалей будуць трымаць граніцу на моцным замку. Ворагу не пераступіць свяшчэнных совецкіх граніц.

На трыбуне героі грамадзянскай вайны— камандзір Н-скай часці, удзельнік разгрому белапалякаў, палкоўнік тав. Марозаў і ўдзельнік барацьбы супроць белапалякаў і врангелеўцаў, ордэнаносец тав. Сідаровіч. Іх расказы ўваскрасілі ў памяці гераічныя дні грамадзянскай вайны, калі Чырвоная Армія ачышчала родную совецкую зямлю ад белагвардзейскіх полчышч і інтэрвентаў.

На вечары чыталі свае творы народныя паэты Янка Купала і Якуб Колас, паэты Куляшоў, Александровіч, Агняцвет, Камянецкі і інш.

З велізарным уздымам пад доўга несмаўкаўшыя авацыі, сабраўшыяся паслалі прывітальныя тэлеграмы любімаму правадыру народаў таварышу Сталіну і жалезнаму наркому абароны, маршалу Совецкага Саюза таварышу Варашылаву.

НОВЫ АТРАД ЛЕЙТЭНАНТАЎ

Беларуская ваенная акруга. У Доме Чырвонай Арміі імя Фрунзе ва ўрачыстай абстаноўцы адбыўся выпуск школы малодшых лейтэнантаў Н-скай часці. Гэты новы атрад камандзіраў прышоў у рады Чырвонай Арміі з фабрык, заводаў, калгасаў. Адбыўшы паложаны тэрмін службы, байцы добраахвотна асталіся ў радах Чырвонай Арміі на пажыццёвай службе. У школе гэтыя таварышы набылі новыя ваенныя веды, павысілі свой палітычны і культурны ўзровень.

Выпускнікоў горача віталі камдзіў тав. Шэвалдзін і камісар тав. Хайлаў. Ад імя малодшых лейтэнантаў тт. Навіцкі і Шмялёў запэўнілі большэвіцкую партыю і ўрад, што сваёй адданай службай яны апраўдаюць высокае званне камандзіраў доблеснай Чырвонай Арміі.

ВЫВУЧАЮЦЬ ВАЕННУЮ СПРАВУ

Калектыў рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў менскага скурзавода «Большэвік» узмоцнена рыхтуецца да 20-й гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. На заводзе арганізаваны гурткі па вывучэнню аўта-і кулямётнай справы. 30 чалавек рыхтуюцца да здачы норм на значок «Варашылаўскага стралка».

25 агітатараў вылучаны партыйным камітэтам для правядзення гутарак і чытак матэрыялаў аб гераічным шляху слаўнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, а таксама матэрыялаў з гісторыі грамадзянскай вайны.

У дні слаўнай гадавіны адбудзецца таварыская сустрэча калектыва завода з байцамі і камандзірамі падшэфнай часці.

У ПАГРАНІЧНІКАЎ

Байцы і камандзіры Н-скага пагранічнага атрада дзейна рыхтуюцца да святкавання 20-годдзя Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. У падраздзяленнях лейтэнантаў тт. Арбузова, Дароніна і Шэстакова абсталяваны ленінскія куткі, якія афармлены мастакамі-пагранічнікамі. З вялікай любоўю падабраны матэрыялы, адлюстроўваючыя ролю Леніна і Сталіна ў стварэнні нашай непераможнай Чырвонай Арміі.

Гурткі мастацкай самадзейнасці рыхтуюць цікавыя праграмы. У падраздзяленні лейтэнанта Папанасука будзе выступаць струнны гурток. Баяніст заставы тав. Аганцаў вывучыў некалькі новых нумароў.

У дні свята ў пагранатрад прыедуць артысты Менска, гурткі мастацкай самадзейнасці Н-скай часці і вучні мясцовай школы, якія спецыяльна для пагранічнікаў падрыхтавалі цікавую праграму выступленняў. Прыедуць таксама калгаснікі з падшэфных калгасаў.

ЗАЛЕСКІ.

ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЯ МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦЬ

У часці, якой камандуе маёр тав. Кавальчук, створаны самадзейныя гурткі — балетны, драматычны, харавы і джаз-аркестр. Ідзе ўзмоцненая падрыхтоўка да 20-годдзя Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Джазам кіруе курсант тав. Камісараў. Ужо развучаны песні «Комсамольская пагранічная», «Масква» і інш. Вельмі добра спявае песні пад аркестр курсант тав. Власаў.

Добра рыхтуецца балетны гурток, кіруемы чырвонаармейцам тав. Дзюжавым. На вечары мастацкай самадзейнасці ўдзельнікі гуртка выканаюць рускія народныя танцы «Палянка», «Сібірская кадрыль» і т. д.

Кожны дзень па вечарах, пасля заняткаў, удзельнікі мастацкай самадзейнасці збіраюцца ў клуб для развучвання песень да слаўнай гадавіны.

А. КІРЫЛАЎ.

СТРАЛКОВЫЯ ГУРТКІ

Рабочы калектыў менскага станкабудаўнічага завода імя Кірава сустракае 20-годдзе Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота ўзмацненнем абароннай работы. Гэтымі днямі на заводзе праведзена ваенна-тактычная гульня ў працівагазах. Гульнёй кіравалі камандзіры і байцы падшэфнай часці. 26 рабочых пабывалі ў падшэфным калгасе «Чырвоны партызан», дзе знаёміліся са становішчам абароннай работы ў калгасе і падрыхтоўкай да веснавой сяўбы.

Комсамольцы тт. Рэйфе і Сакалоўскі скончылі курсы інструктароў стралковага спорта. Тав. Рэйфе арганізаваў стралковы гурток, у якім займаюцца 19 чалавек. Створан таксама стралковы гурток з работніц сталовай завода.

Н. МЕЛЬНІКАЎ.

ХРОНІКА

СНК Саюза ССР зацвердзіў тав. **Картушэва М. Ф.** намеснікам начальніка Галоўнага ўпраўлення Грамадзянскага паветранага флота пры СНК СССР.

(БЕЛТА).

ПАВЕДАМЛЕННЕ

Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия» перамясцілася ў новае памяшканне па вуліцы імя Карла Маркса, дом № 3.

Намеснік адказнага рэдактара
І. М. ОФЕНГЕЙМ.

ПАГЛЫБЛЕННЕ ПАЛІТЫЧНАГА КРЫЗІСА Ў РУМЫНІІ

10 лютага ў Румыніі адбыўся чарговы ўрадавы крызіс. Фашысцкі ўрад нацыянал-хрысціянскай партыі Гога—Куза падаў у адстаўку.

Утварэнне новага ўрада кароль даручыў патрыярху праваслаўнай царквы Румыніі Мірону Крысцеа, які склаў кабінет з прадстаўнікоў розных партый і асоб, цесна звязаных з прыдворнымі коламі. Даручэнне ўтварыць новы ўрад патрыярху Крысцеа і ўдзел у ім такіх асоб, як ваеннага міністра Антанеску, лідэра нацыянальна-народнай партыі, былога выхавальніка караля і ідэолага румынскага фашызма Іоргі, сведчыць аб узмацненні асабістай улады караля. Дэмакратычны друк за граніцай не без падставы расцэньвае новы кабінет як урад асабістай дыктатуры караля, як устанаўленне ваенна-каралеўскай дыктатуры ў Румыніі.

Удзел у новым урадзе асоб тыпу Вайда Вайвода — лідэра фашысцкай партыі «Румынскі фронт», які ў бытнасць сваю прэм'ерам неаднаразова забяспечваў субсідыямі тэрарыстычную фашысцкую арганізацыю «Жалезная гвардыя» гаворыць аб прадаўжэнні курса на фашызацыю краіны.

Гэта пацвярджае апублікаваная некалькі дзён таму назад дэкларацыя румынскага ўрада, у якой захаваны асноўныя пункты праграмы фашысцкага кабінета Гога—Куза.

Каралеўскім дэкрэтам у Румыніі абвешчана ваеннае становішча, ваеннаму камандаванню прадастаўлена неабмежаваная ўлада.

Да асобага распараджэння ў краіне забаронена ўсякая палітычная дзейнасць. Падрыхтоўваецца дэкрэт аб роспуску палітычных партый і інш. грамадскіх арганізацый.

Праводзячы гэтыя драконавы мерапрыемствы, кіруючыя колы румынскай буржуазіі спадзяюцца задушыць усякі апазіцыйныя настроі ў краіне.

Кіруючая кліка Румыніі спадзяецца вырашыць вялікія палітычныя і эканамічныя трудн асці, якія стаяць перад ёю, шляхам устанаўлення фашысцкай дыктатуры ў краіне.

Прыход да ўлады фашысцкага ўрада Гога, а затым урада патрыярха Мірона Крысцеа з'яўляецца лагічным завяршэннем таго палітычнага курса, які праводзіў урад Татарэску на працягу апошніх год.

Пасля правалу ўрада на выбарах у румынскі парламент 20 снежня мінулага года, на змену ўрада Татарэску прышоў фашысцкі ўрад Гога, які хоць і знаходзіўся ва ўладзе ўсяго 1½ месяца, але ўсімі мерамі спрыяў нябываламу ў Румыніі разгулу цёмных сіл фашысцкай рэакцыі з усімі ўласцівымі ёй атрыбутамі, як-та: спальванне кніг — твораў лепшых людзей чалавецтва, прапаганда брэдавай тэорыі аб чыстаце румынскай крыві, разнузданая антысеміцкая пагромная дзейнасць і шырокая кампанія супроць Совецкага Саюза.

За перыяд свайго кароткачасовага прабывання ва ўладзе «нацыянал-хрысціянскі» ўрад распусціў выбраныя павятовыя і комунальныя советы, сельскагаспадарчыя і прамысловыя гандлёвыя палаты, правёў закон аб пераглядзе грамадзянства, накіраваны ў першую чаргу супроць яўрэйскага насельніцтва і жыхароў акупаванай Бесарабіі, забараніў ужыванне рускай і яўрэйскай моваў, закрыў каля 30 газет нацыянальных меншасцей і ўсе рускія і яўрэйскія бібліятэкі ў Бесарабіі.

Усе гэтыя рэакцыйныя мерапрыемствы не адменены і ўрадам патрыярха Крысцеа. Уключэнне ў праграму новага ўрада пункта, патрабуючага «аднаўлення расавага прынцыпа ў грамадскім жыцці», гаворыць аб тым, што новы кабінет мае намер і надалей прадаўжаць палітыку бязмернага нацыянальнага прыгнечання і нацкоўвання румынскага насельніцтва, незадаволенага існуючым становішчам, супроць нацыянальных меншасцей.

Прыход да ўлады фашысцкага ўрада Гога стварыў спрыяючую глебу для подлай шпіёнскай дзейнасці германскіх і італьянскіх фашыстаў. Мутныя патокі «турыстаў» з Германіі і Італіі паціклі ў Румынію для правядзення сваёй гнуснай работы. Пры прамым патуранні кіруючай клікі ажывілася дзейнасць белаэміграцкіх арганізацый. Авантурыст і прайдзісвет белаэмігрант Білый наладжвае сход у сталіцы Румыніі Бухарэсце, на якім заклікае да крыжовага паходу супроць СССР.

У выніку цёмнай дзейнасці фашысцкіх арганізацый і шырока арганізаванай антысовецкай кампаніі пры прамым патуранні былога ўрада Гога адбываецца нечуваны ў міжнароднай практыцы факт знікнення совецкага паверанага ў справах у Румыніі тав. Бутенка, факт, які глыбока абурыў усю совецкую грамадскасць.

Як паведамляе агенцтва Рэйтэр, рашучая нота пратэсту совецкага ўрада, у сувязі са знікненнем тав. Буценка, з'явілася асноўнай прычынай падзення кабінета Гога.

Аднак адстаўка ўрада Гога і стварэнне новага ўрада пад кіраўніцтвам патрыярха Крысцеа не вырашае палітычнага крызіса ў Румыніі, а сведчыць аб далейшым яго паглыбленні.

Адсутнасць у кабінеце Крысцеа нацыянал-цараністаў — самай буйнай палітычнай партыі краіны (сялянскай партыі) і выступленне Братыяну — лідэра ліберальнай партыі, адыгрываючай вялікую ролю ў Румыніі, за выключэнне з радоў ліберальнай партыі асоб, увайшоўшых у кабінет Крысцеа, пазбаўляе ўрад соцыяльнай апоры ў краіне.

Адсутнасць ва ўрадзе ўсякай базы і рознашэрснасць складу кабінета гаворыць аб яго нядоўгавечнасці, аб тым, што новы ўрад ёсць кароткачасовы ўрад асабістай дыктатуры караля.

Вынікі выбараў у румынскі парламент паказалі, што пераважная большасць насельніцтва краіны выступае супроць палітыкі, накіраванай на фашызацыю Румыніі, супроць палітыкі саюза з агрэсіўнымі краінамі.

Паглыбленне палітычнага крызіса ў Румыніі звязана з няўхільным пагаршэннем эканамічнага і палітычнага становішча краіны і з ростам на гэтай глебе нездавальнення мас.

За апошні час, па паведамленню румынскай прэсы, назіраецца застой у радзе галін лёгкай прамысловасці. Закрылася некалькі тэкстыльных фабрык і прадпрыемстваў харчовай прамысловасці, іншыя працуюць не з поўнай нагрузкай. У краіне расце беспрацоўе, якое, як піша газета «Тэмпо» ад 28 студзеня 1938 года, прымае пагражаючыя размеры.

Не гледзячы на павышэнне цэн на прадукты першай неабходнасці, зарплата ў хімічнай, тэкстыльнай і будаўнічай прамысловасці рэзка знізілася.

Жудасная эксплаатацыя, жабрацкая заработная плата і сваволле прадпрыемцаў выклікаюць масавыя хваляванні сярод рабочых. З чэрвеня мінулага года ў краіне ўзнімаецца хваля забастовак, ахапіўшая амаль усе прафесіі ад друкара да сезонных будаўнічых рабочых. Па даных міністэрства працы, значна пераўменшаных, у 1936 годзе было зарэгістравана 345 працоўных канфліктаў, у той час, як у 1927 годзе іх было 199.

У надзвычай дрэнным становішчы знаходзяцца асноўныя сялянскія масы. Выбарачнае абследванне 150.000 сялянскіх гаспадарак паказала, што 36,9 проц. з іх не мае рабочай жывёлы і больш 70 проц. з'яўляюцца бядняцкімі гаспадаркамі, сярод якіх адбываецца быстры працэс абнішчання. У 1937 годзе, у сувязі з дрэнным ураджаем, становішча сялян яшчэ больш пагоршылася. Ураджай кукурузы, асноўнага прадукта харчавання румынскага селяніна, быў ніжэй сярэдняга на 25 проц. У той-жа час падаткі павялічыліся на душу насельніцтва са 169 лей у 1933 годзе да 411 лей у 1937 годзе.

У выключна цяжкім становішчы знаходзіцца сялянства Бесарабіі, дзе румынскія акупанты гвалтоўна зганяюць сялян з зямлі, дзе ў вёсках лютуюць голад і хваробы. На падставе афіцыяльных даных, у Бесарабіі толькі за першыя 5 месяцаў 1936 года было прадана з таргоў за даўгі 2.184 гаспадаркі.

У краіне расце шырокае нездавальненне існуючым рэжымам. Пераважная большасць насельніцтва краіны выступае супроць фашысцкай палітыкі пануючых груп румынскай буржуазіі.

Наперакор кіраўнікам — здраднікам, праз іх галовы працоўныя масы Румыніі згуртоўваюцца ў адзіны антыфашысцкі фронт для адпору рэакцыі, для барацьбы з палітыкай гітлерызацыі краіны.

Палітычны крызіс у Румыніі нарастае.

С. НІКАЛАЕЎ.

Беларускі Дзяржаўны Драматычны тэатр
Абан. № 120
18 лютага
ВОЧНАЯ СТАЎКА

Гукавы кінотэатр „Чырвоная зорка“
В ЛАЧАЕЎСКІЯ ДНІ
Пачатак сеансаў: 5, 7, 9 і 11 г. веч.

Гукавы кінотэатр «Пролетарый»
СЕРГО ОРДЖАНІКІДЗЕ

Дзіцячы гукавы кінотэатр
БЯЛЕЕ ПАРУС АДЗІНОКІ

Кінотэатр «Навіны дня»
Журналы №№ 3, 4 і 5 «Саюзкінохронікі», прысвечаныя Шота Руставелі.
2. Журнал Белдзяржкінохронікі «Шчаслівае дзяцінства».

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
«ВРАТАР»

Гукавы кінотэатр «Спартак»
БЕСПАСАЖНІЦА

КІНОТЭАТР «ПРОЛЕТАРЫЙ»
Заўтра, 19 лютага — ПРЭМ'ЕРА
НОВЫ ГУКАВЫ МАСТАЦКІ ФІЛЬМ

ГРАНІЦА на ЗАМКУ

Рэжысер — Васілій ЖУРАЎЛЁЎ.
Тэкст песні — паэта-ордэнаносца В. ЛЕБЕДЗЕВА-КУМАЧА
У гал. ролях: засл. дзеяч мастацтваў Л. М. ПРАЗАРОЎСКІ
Арт. П. В. МАСАЛЬСКІ, В. І. НОВІКАЎ, Е. МЕЛЬНІКАВА, Д. К. ВВЕДЕНСКІ, І. А. МАСКВІН і інш.
Пачатак сеансаў: 6, 7.15, 9.20 і 11 гадзін веч. Каса з 12 гадзін дня.

Упраўленне па справах мастацтваў пры СНК БССР выказвае глыбокі жаль з прычыны заўчаснай смерці дырэктара Дзяржаўнага рускага тэатра БССР, старэйшага работніка на фронце мастацтва, — СЯМЁНА БЕРНАРДАВІЧА БЕРНАРДАВА.

УПРАЎЛЕННЕ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВАЎ ПРЫ СНК БССР

ВА ЎСІХ КНІЖНЫХ МАГАЗІНАХ КОГІЗ'а
ў Менску і раённых гарадах БССР
ЁСЦЬ У ПРОДАЖЫ НАСТУПНАЯ ЛІТАРАТУРА
(на рускай мове):
ДВАЦЦАЦЬ ГОД СОВЕЦКАЙ УЛАДЫ
СТАТЫСТЫЧНЫ ЗБОРНІК (лічбавы матэрыял для прапагандыстаў).
Партвыдат ЦК ВКП (б). 1937. Цана 1 р. 75 к.
ЯК РАБОЧЫЯ І СЯЛЯНЕ ЗАВАЯВАЛІ ЎЛАДУ І ПАБУДАВАЛІ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ ГРАМАДСТВА,
Партвыдат. 1937. Цана 65 кап.
КНІГА МАЕ АСОБНЫЯ РАЗДЗЕЛЫ З ПАДРУЧНІКА ПА ГІСТОРЫІ НАРОДАЎ СССР ПАД РЭДАКЦЫЯЙ ШЭСТАКОВА, З'ЯЎЛЯЕЦЦА ДАПАМОЖНЫМ НАВУЧАЛЬНЫМ МАТЭРЫЯЛАМ ДЛЯ НАВУЧАЮЧЫХСЯ І ПЕДАГОГАЎ.
БЕЛАДДЗЯЛЕННЕ КОГІЗ'а.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Менск, Савецкая, 63. Тэлефоны рэдакцыі: рэдактара — 21-352; сакратарыята — 20-830. АДДЗЕЛАЎ: партыйнага — 21-353, совецкага будаўніцтва і гандлю — 22-412, прамысловага — 21-350, сельскагаспадарчага — 21-848, літаратуры, мастацтва, навукі і асветы — 23-955, мясцовай і замежнай інфармацыі — 25-189, аддзела пісем — 20-844, 21-399, 21-885, ілюстрацыйнага і стыльрэдактуры — 21-556, аб'яў — 21-845.

Уп. Галоўлітбела № К—5439. Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая 63. К., Л., Б.